

ADC 21

COL·LEGI D'ACTUARIS DE CATALUNYA | N°8 SEGON SEMESTRE 2021

articles

Francesc Xavier Acero, Antoni Fernández i Joan Àngel Vergés, actuaris del grup de treball de Pensions i Seguretat Social de CAC, presenten un interessant estudi sobre la previsió social complementària al nostre país.

David Guitart, BDO, tracta en el seu article els aspectes fonamentals de la Resolució que va publicar la DGSFP el 17 de desembre de 2020 sobre les noves taules de biomètriques i els seus efectes sobre les entitats asseguradores.

Juan Miguel Monjo i Svetlozar Mindov, Deloitte, comenten les novetats de l'Informe ORSA de les entitats asseguradores per a aquest any 2021.

Pedro Del Pozo, UNESPA, desenvolupa les principals novetats de la propera revisió de Solvència II.

David Cano, Afi, ens avança una previsió de l'evolució dels tipus d'interès en el futur immediat.

Jorge Monge, Management Solutions, valora els riscos tecnològics en Solvència II.

entrevista

Christopher Bunzl, Director General de la Mútua de Propietaris

“Des del ja llunyà 1835 han canviat moltes coses a la nostra societat i, aquella Societat d'Assegurances Mútues Contra Incendis de Barcelona s'ha transformat en el que és avui el Grup Mútua de Propietaris, líder en oferir solucions globals als grans reptes de la propietat immobiliària.”

actuaris pel món

Atenodoro Villar Granados, Director d'Assegurances, Estudis Tècnics i Processos AFA Andorra

“La suma d'experiències viscudes ha configurat la persona que soc ara, més global i amb més capacitat de relativitzar les coses.”

sumari

Editorial

Miquel Viñals

“ Finalitzats els dos mandats en què he tingut l'orgull de representar el CAC, només em cal agrair als membres de les dues Juntes que he presidit, al personal del CAC i als nostres membres protectors, el seu suport, dedicació i fidelitat. També desitjar a la nova Junta molt èxit en la seva gestió i demanar a tots els membres del CAC que col·laborin amb el Col·legi per ajudar al desenvolupament de la professió.

Llegir més

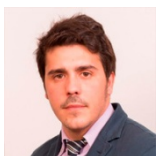

Estat de la Previsió Social Complementària.

Francesc Xavier Acero, Antoni Fernández i Joan Àngel Vergés · Grup Treball Pensions CAC

“ Si l'objectiu d'aquest article és la reflexió sobre les iniciatives legislatives en funcionament, com la creació del Fons de Pensions Públic, la nostra conclusió és que, tot i ser una gran iniciativa, és poc probable que per si mateixa pugui arribar a cobrir totes les deficiències que es detecten.

Llegir més

Efectes de les noves taules biomètriques sobre les entitats asseguradores.

David Guitart · BDO

“ Les noves taules biomètriques tenen com a objectiu garantir la suficiència de les provisions tècniques que acumulen les entitats asseguradores per a fer front a les seves obligacions per assegurances de vida i que els preus de les assegurances s'elaborin sobre bases tècniques transparents i justes.

Llegir més

L'informe ORSA de les asseguradores l'any 2021.

Juan Miguel Monjo i Svetlozar Mindov · Deloitte

“ L'exercici ORSA havia d'incloure una visió dels riscos actuals i futurs, mesurar-los i contrastar-los amb la política i perfil de risc de l'entitat.

Llegir més

Principals aspectes de la revisió de Solvència II.

Pedro del Pozo · UNESPA

“ EIOPA parteix de la idea que tots els Estats membres de la UE han de comptar amb un sistema de protecció dels assegurats, entenent-se com a tal un fons de garantia nacional específic o un mecanisme que ofereixi un resultat similar.

[Llegir més](#)

Perspectives pels tipus d'interès 2021-2022.

David Cano · Afi

“ La reacció a la pregunta "què passarà amb els tipus d'interès?" sembla clara si el PIB creix amb força i la inflació se situa per sobre del 2%. La resposta ràpida és “pujada dels tipus d'interès”. Tan ràpida com errònia perquè “aquesta vegada serà diferent”; Jo defenso que ho serà.

[Llegir més](#)

Riscs tecnològics i Solvència II.

Jorge Monge · Management Solutions

“ La Ciberseguretat s'ha convertit en un element transformacional prioritari que ha de ser abordat des d'una perspectiva estratègica en totes les organitzacions.

[Llegir més](#)

Entrevista

Christopher Bunzl, Director General de la Mutua de Propietarios

“ Des del ja llunyà 1835 han canviat moltes coses a la nostra societat i, aquella Societat d'Assegurances Mútues Contra Incendis de Barcelona s'ha transformat en el que és avui el Grupo Mutua de Propietarios, líder en oferir solucions globals als grans reptes de la propietat immobiliària.

[Llegir més](#)

Actuaris pel món

Atenodoro Villar Granados, Director d'Assegurances,
Estudis Tècnics i Processos AFA Andorra

“ La suma d'experiències viscudes ha configurat la persona que soc ara, més global i amb més capacitat de relativitzar les coses.

[Llegir més](#)

Formació CPD-CAC

Activitats primer semestre 2021

“ Al primer semestre de l'any 2021 el CAC ha organitzar 17 activitats on hi han participat 1.194 persones, amb un total de 3.299 hores de formació impartides.

[Veure formació](#)

ADC 21

Crèdits

[Veure crèdits](#)

cac

Protectors

[Veure protectors](#)

El poder transformador del sí

Digues sí a una inversió que va més enllà i que té la capacitat de provocar un impacte positiu en les persones, la societat i el planeta.

CaixaBank s'uneix en un acord estratègic amb BlackRock per llançar la nova Gamma SI Solucions d'Impacte.

Fes un pas endavant i descobreix una nova gamma de fons d'inversió i plans de pensions per arribar als teus objectius i produir un impacte social i mediambiental mesurable i positiu per a tothom.

Nova Gamma SI.

Descobreix el poder transformador de les teves inversions.

BlackRock.

 CaixaBank
Escollir Parlar Fer

El valor de la inversió està subjecte a les fluctuacions del mercat.

Dades generals dels fons: CaixaBank SI Impacte 0/00 RV, RI amb n. de registre a la CNMV 2.505. CaixaBank SI Impacte 0/60 RV, RI amb n. de registre a la CNMV 3.362. CaixaBank SI Impacte 0/100 RV, RI amb n. de registre a la CNMV 2.342. Entitat gestora dels fons d'inversió: CaixaBank Asset SGI, S.A. n. de registre de la gestora a la CNMV. Entitat depositària dels fons: CECABANK, n. 238 de registre de la depositària a la CNMV. Entitat comercialitzadora dels fons: CaixaBank, S.A. Av. Diagonal, 621-629, 08028 Barcelona. NIF A-0663619. Inscrit en el Registre Administratiu Especial del Banc d'Espanya amb el número 2100 i inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona, Tom 42627, foli 33, full 6-A-112, inscripció 109a. Si l'inversor vol informació més específica sobre els fons, la pot demanar a qualsevol oficina de CaixaBank. Amb antelació suficient a la contractació del producte, el client ha d'estudiar i analitzar amb deteniment la documentació que li subministra CaixaBank. A més, pot demanar informació detallada referent als fons d'inversió, com és ara el fulllet informatiu o el document de dades fonamentals per a l'inversor (DDI). Tota aquesta informació també està publicada a [www.cac.es](#).

Plans de pensions individuals dels quals: VidaCaixa, SA, U d'Assurances i Reassegurances, amb NIF A54333261, és gestora i promotores: CaixaBank, SA, entitat comercialitzadora, i CaixaBank, SA, entitat depositària. Es poden consultar les dades fonamentals dels plans de pensions a [www.CaixaBank.cat](#) o a l'oficina. BlackRock® és una marca registrada de BlackRock, Inc. i els seus afiliats ("BlackRock") i el fa servir sota llicència. BlackRock no ofereix cap mena de declaració ni garantia sobre la conveniència d'invertir en qualsevol producte o sobre l'ús de qualsevol servei que ofereix CaixaBank. BlackRock no té cap obligació ni responsabilitat pel que fa al funcionament, la comercialització, el comerç o la venda de qualsevol producte o servei que ofereix CaixaBank. NIF: 3916-202109238.

editorial

Miquel Viñals

President del Col·legi d'Actuaris de Catalunya

Ens complau presentar l'edició de la revista ADC21 del CAC del segon semestre del l'any 2021, edició en la qual trobaran tot un seguit d'articles de temes variats, tots ells del màxim interès.

En primer lloc, Francesc Xavier Acero, Antoni Fernández i Joan Àngel Vergés, actuaris del grup de treball de Pensions i Seguretat Social del CAC, presenten un interessant estudi sobre la previsió social complementària al nostre país. Entre d'altres, comenten que el volum gestionat per plans de pensions d'ocupació en l'any 2020 va assolir la xifra de 35.000 milions d'euros, amb 2,1 milions de partícips, una xifra modesta en relació amb el PIB del nostre país i comparada amb la d'altres països del nostre entorn. En l'article s'analitzen les principals claus per comprendre les causes d'aquesta situació i proposen algunes mesures que podrien ajudar al desenvolupament de la previsió social complementària.

David Guitart, de BDO, tracta en el seu article els aspectes fonamentals de la Resolució que va publicar la DGSFP el 17 de desembre de 2020 sobre les noves taules de biomètriques i els seus efectes sobre les entitats asseguradores. S'estima un primer impacte en les noves tarifes d'assegurances que apareixeran arran de la seva aprovació. Hi haurà un segon impacte en propers anys, en la mesura que les asseguradores de vida vagin adaptant el càlcul de les seves provisions matemàtiques a les noves taules. D'altra banda, destaca la creació de la comissió de seguiment de les taules biomètriques amb la finalitat de revisar a futur l'evolució de la mortalitat i actualitzar les taules.

Juan Miguel Monjo i Svetlozar Mindov, de DELOITTE, comenten les novetats de l'Informe ORSA de les entitats asseguradores per a aquest any 2021. L'informe ORSA recull l'anàlisi i valoració dels riscos a què està sotmesa una asseguradora. Aporta una informació molt valuosa sobre el perfil de riscos actuals i futurs, considerant les accions estratègiques que pensa posar en marxa l'Entitat. Aquests riscos, juntament amb l'estimació de el patrimoni propi no compromès, permeten estimar el nivell de solvència futur de l'entitat. En l'article desenvolupen els nous elements que s'han de considerar a l'ORSA del 2021, especialment els relacionats amb les pandèmies, un tema de la màxima actualitat.

Pedro del Pozo, d'UNESPA, desenvolupa les principals novetats de la propera revisió de Solvència II (Directiva, Reglament, Reglamentacions Tècniques, Normes d'Implementació, Directrius d'EIOPA, etc.). La Directiva de Solvència II preveia que alguns dels aspectes haurien de ser revisats en 2021. Per a això, la Comissió Europea hauria d'informar al Parlament i al Consell Europeu sobre aquesta revisió, després de consultar a EIOPA. A l'article, coneixerem els principals continguts desenvolupats per EIOPA en la seva contestació a la Comissió.

David Cano, d'AFI, avança una previsió de l'evolució dels tipus d'interès en el futur immediat, un tema clau per a les entitats asseguradores, especialment les de vida. Per a això, realitza un interessant recorregut per les principals economies mundials i les seves magnituds: creixement econòmic, inflació, endeutament, etc. En la seva opinió, és previsible que en els propers anys coexisteixi un període de creixement sostingut del PIB amb baixos tipus d'interès, la qual cosa pot ajudar a reduir el pes de l'elevat deute públic que acumulen la majoria de països.

Jorge Monge, de MANAGAMENT SOLUTIONS, valora els riscos tecnològics en Solvència II. Sens dubte, riscos que preocupen molt a les entitats asseguradores i als Supervisors, per les elevades pèrdues potencials (en alguns casos ja lamentablement reals) que poden suposar. És per això que conèixer aquests riscos i gestionar-los és

una necessitat cada vegada més urgent. En l'article es comenten les últimes directrius sobre governança i seguretat de les tecnologies de la informació i de les comunicacions emanades per EIOPA, que van entrar en vigor l'1 de juliol 2021, així com les principals línies d'actuació per a la implantació d'un sistema de gestió sobre riscos tecnològics.

A la secció "Actuaris pel Món", coneixerem Atenodoro Villar Granados, actuari del CAC, amb una dilatada carrera professional en diferents països (USA, Regne Unit, França, Rússia, Suïssa, entre d'altres). Actualment presta els seus serveis a Andorra, com a director d'Assegurances, Estudis Tècnics i Processos, de l'AFA.

En aquesta ocasió, la revista presenta una entrevista a Christopher Bunzl, Director General de Mutua de Propietarios, en la qual tindrem l'oportunitat de conèixer les principals línies d'actuació de la seva Entitat, líder en assegurances d'immobles al nostre país, així com dels projectes que estan abordant, focalitzats en la digitalització i en la millora del servei als seus assegurats i mediadors.

Per concloure, un cop finalitzats els dos mandats (8 anys) en què he tingut l'orgull de representar el CAC en qualitat de President, només em cal agrair als membres de les dues Juntes que he presidit, al personal del CAC i als nostres membres protectors, el seu suport, dedicació i fidelitat, el que ens ha permès dur a terme les diferents actuacions i projectes. D'altra banda, desitjar a la nova Junta molt èxit en la seva gestió i demanar a tots els membres del CAC que, en la mesura de les seves possibilitats, col·laborin amb el Col·legi. Aquesta col·laboració facilitarà el desenvolupament de la professió i del nostre propi Col·legi.

Revista ADC21 N°8 | Barcelona, Segon Semestre 2021 | <https://actuaris.org/adc21-2021-2-ca/>

↑ Tornar al sumari

**“ A AREA XXI OPTIMITZEM
LA GESTIÓ DE RISCOS
DELS NOSTRES CLIENTS ”**

article

Francesc Xavier Acero Leyes

Membre del Grup de Pensions i Seguretat Social
del Col·legi d'Actuaris de Catalunya

Antoni Fernández Moreno

Membre del Grup de Pensions i Seguretat Social
del Col·legi d'Actuaris de Catalunya

Joan Àngel Vergés Guerra

Membre del Grup de Pensions i Seguretat Social
del Col·legi d'Actuaris de Catalunya

Estat de la Previsió Social Complementària

Introducció

Aquest article pretén resumir l'estat actual de la Previsió Social Complementària. Per una banda, estudia el debat públic i el desenvolupament legislatiu pel que fa al conegut com a segon pilar. Per l'altra banda, diagnostica la situació actual i els problemes i motius que ens han portat al infradesenvolupament de la Previsió Social Complementària. L'article finalitza amb unes reflexions sobre el que pot aconseguir el Fons de Pensions Públic i altres propostes de mesures a treballar de forma complementària a aquesta.

Debat Públic: Enfocament de la Previsió Social Complementària des de les institucions i projecte de creació del Fons de Pensions Públic

Una anàlisi de la normativa ha de començar per la Constitució.

La qüestió no és menor, ja que l'article 41 de la nostra Constitució estableix la llibertat/voluntarietat dels Sistemes de Prevenció complementaris al de la Seguretat Social i, aquest fet, pot marcar desenvolupaments posteriors. Per exemple, en aquests moments no podria implementar-se un sistema similar al "automatic enrolment (NEST)", vigent a Gran Bretanya des del 2012 donat que, segons reconeixen diversos experts en dret constitucional, no tindria cabuda en el marc normatiu actual. Això és així perquè aquest sistema és, per una banda, voluntari per al treballador (que pot sortir-hi a voluntat) però, per altra banda, és obligatori oferir-lo per part de l'empresari (amb obligació d'adscripció inicial per defecte dels treballadors).

Seguint amb l'anàlisi, es constata que no hi ha un manament clar en forma de recomanació de la Comissió de Seguiment i Avaluació dels Acords del Pacte de Toledo que incentivi a l'avenç. Únicament en el seu epígraf 16 es refereix a Sistemes Complementaris (segon i tercer pilar), i fa una referència generalista a la promoció i incentivació dels Sistemes d'Ocupació, fruit de la negociació col·lectiva, i una mera menció i poc més al Sistema individual, sol·licitant una major transparència.

Sí que suposen una novetat més destacable les modificacions introduïdes pels Pressupostos Generals de l'Estat 2021, mitjançant la quarantena disposició addicional, el títol de la qual ja és indicatiu: "Promoció de fons de pensions públics d'ocupació", en plural, a través de la qual es busca impulsar d'una manera definitiva el segon pilar de previsió.

El termini màxim de 12 mesos per la seva formalització en un projecte de llei sembla massa curt i fonts dels sectors implicats preveuen que aquesta fita, en el millor dels casos, no serà assolida fins a mitjans del 2022.

Es preveuen dos aspectes claus per al seu èxit: la digitalització del projecte en àrees a facilitar al màxim la seva ràpida expansió, així com tot el procés de comunicació associat al mateix.

Evolució històrica de la Previsió Complementària

Sens dubte, el desenvolupament de la Previsió Complementària a Espanya té un inici formal amb la implementació de la Llei 8/1987 de Plans i Fons de Pensions i el seu posterior Reglament, que regulava els plans de pensions, que passarien a ser el vehicle millorat fiscalment.

Van ser també una fita important les modificacions legislatives incloses a través de la Llei 20/1995 i el seu desenvolupament Reglamentari al 1999. A través d'aquestes normatives s'obligava a les Empreses, amb certes excepcions, a "exterioritzar" els seus compromisos per pensions a través de Plans de pensions d'Ocupació, Assegurances Col·lectives de Vida o Mutualitats de Previsió Social abans de novembre del 2002.

I és que, aquesta obligació d'exterioritzar els compromisos per pensions antics, molts d'ells "obsolets" i tancats a col·lectius antics de treballadors, va donar l'excusa perfecta a moltes empreses per a negociar col·lectivament la seva transformació en Plans de Pensions d'Aportació Definida per a tota la plantilla.

L'obligació posterior d'exterioritzar Premis de Jubilació sectorials o la creació d'altres instruments amb un tracte fiscal similar als Plans de Pensions (com els Plans de Previsió Social Empresarial) no han aconseguit dinamitzar l'estalvi dedicat.

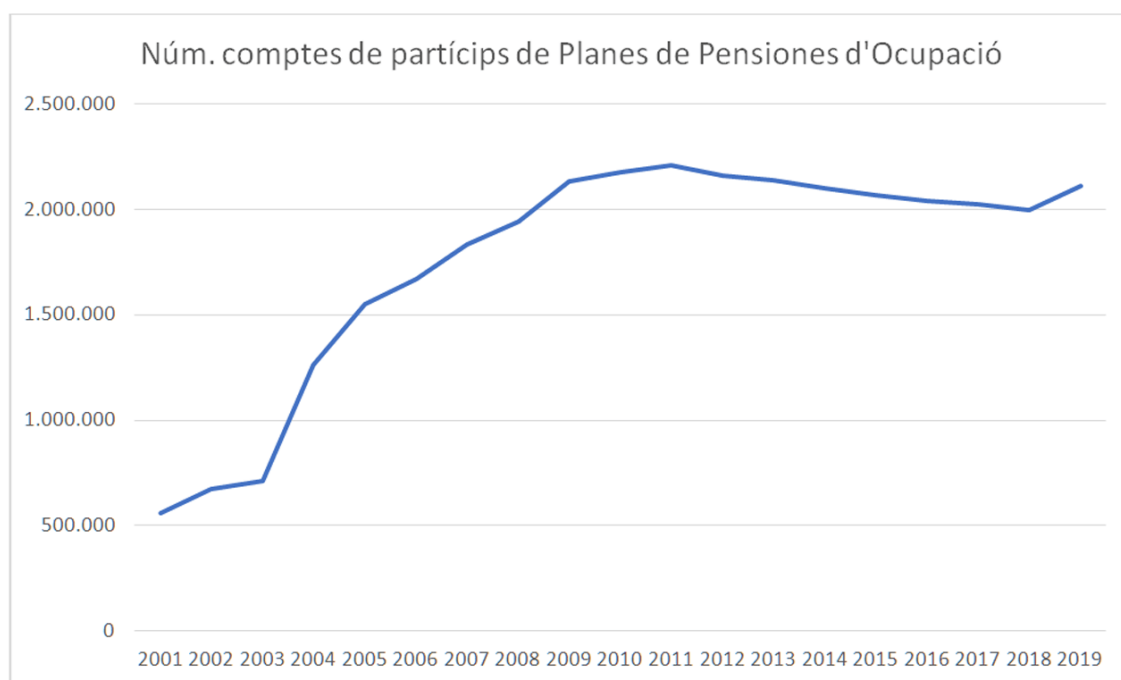
També val la pena tenir referències quantitatives de com es distribueix l'estalvi del segon pilar entre els diferents instruments: Plans de Pensions d'Ocupació- PPE, Assegurances col·lectives de vida- SC i Plans de Prevenció Social Empresarial - PPSE:

Dades a 31/12/2019	PPE	SC	PPSE	TOTAL
Comptes de partícips/assegurats	2.107.488	8.657.614	68.092	10.833.194
Aportacions/Primes (milions €)	1.237	2.085	88	3.410
Prestacions, incloent supòsits excepcionals de liquiditat (milions €)	1.595	2.257	7	3.859
Estalvi gestionat (milions €)	35.786	25.872	488	62.146
Estalvi mitjà (en €)	16.980	2.988	7.167	5.737

Font: Informe Estadístic d'Instruments de Previsió Social Complementària de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions. Any 2019 i avenç 2020.

I encara resulta més clarificador observar l'evolució de l'estalvi gestionat i el nombre de partícips en els Plans de Pensions d'Ocupació, l'instrument de Previsió Social Complementària amb majors estalvis acumulats.

Dada en Milions €	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Compte de posició de planes d'ocupació	31.741	32.947	34.125	35.353	35.672	35.513	35.625	33.833	35.786
% PPE / PIB		3,20%	3,34%	3,43%	3,31%	3,19%	3,07%	2,81%	2,87%

Fonts: Informe Estadístic d'Instruments de Previsió Social Complementària de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions. Any 2017 i any 2019 i avenç 2020.

Dels quadres anteriors podem constatar el baix pes de l'estalvi acumulat en Plans d'Ocupació en relació al PIB, al voltant del 3% i, fins i tot, la seva baixada en termes percentuals a partir del 2014.

La pèrdua d'interès en el desenvolupament d'aquests instruments d'estalvi s'observa comparant els alts increments del nombre de partícips en la dècada 2000- 2010 amb els petits increments i, fins i tot, baixades absolutes constants de la dècada següent.

Atès el pes reduït de l'estalvi en instruments de previsió social complementària respecte al PIB, es pot intuir que a Espanya, i a diferència d'altres països del nostre entorn, el patrimoni acumulat difícilment serà suficient per a completar les pensions públiques que reben els ciutadans en la seva etapa com a jubilats, que en aquests moments té una durada esperada superior als 20 anys a conseqüència de les millores en l'esperança de vida.

Possibles causes del baix desenvolupament de la Previsió Social Complementària

Val la pena reflexionar sobre les causes que ens han portat a un infradesenvolupament del Sistema de Previsió Complementària a Espanya, per si la seva identificació ajuda a crear aquestes circumstàncies que permetin un major desenvolupament futur.

Aquestes causes són, amb tota seguretat, molt diverses. Sense cap pretensió de quantificar-les o prioritzar-les, aquestes causes es podrien classificar com:

- Un mercat laboral que no té productivitat suficient com per a pagar aportacions addicionals als costos salarials actuals, incloent-hi, sobretot, les cotitzacions al sistema públic de la Seguretat Social.
- La complicada gestió administrativa d'aquests instruments, difícil de suportar per part d'empreses sense una massa crítica suficient: Processos formals de creació, comissions de control periòdiques amb actes, revisions triennals dels plans, comunicació fiscal d'aportacions a la Hisenda Pública, per posar alguns exemples.
- Aquests sistemes complementaris no es veuen necessaris per a una gran part de la societat amb la falsa percepció que el Sistema Públic ja els garanteix pensions suficients durant la jubilació. Probablement es degui a la manca d'una informació actualitzada, basada en hipòtesis realistes, i que tingui en compte escenaris adversos que incloguin els reptes estructurals als quals s'enfronta el nostre sistema públic de pensions.
- Millorar l'estalvi a través de sistemes complementaris promoguts per l'empresa no es considera una prioritat ni per part dels treballadors ni per part de les empreses. Les principals causes són, de manera enunciativa no pas enumerativa, la manca de cultura de l'estalvi-previsió, la tendència cultural a invertir "en totxana", nivells salarials molt per sota de la mitjana europea i el retall total dels avantatges fiscals per a les empreses en la promoció de plans de pensions d'ocupació.
- La manca d'inclusió d'aquesta previsió en els punts prioritaris a tractar en la negociació col·lectiva en el si de les empreses. No només per la situació econòmica general, en la qual hi ha temes més urgents, sinó probablement perquè si aquesta Previsió Complementària no es veu necessària (segons s'ha indicat en el paràgraf anterior) tampoc es reivindica suficientment. Tampoc ve imposada per normativa legal o per convenis supraempresarials d'àmbit sectorial.
- La manca d'incentius fiscals. Vist des d'una certa perspectiva temporal, des de la seva implantació legal, la seva fiscalitat només ha fet que empitjorar: des dels anys inicials en què les aportacions de les Empreses a favor dels seus partícips tenien una reducció addicional del 10% en la Quota de l'Impost de Societats, a més de la seva consideració de despesa laboral deduïble, o límits d'aportació de fins a 24.250€ l'any 2006, s'ha anat reduint progressivament fins arribar aquest 2021 a un límit d'aportació dels partícips de 2.000€, incrementables fins a 8.000€ si corresponen a aportacions de l'Empresa. Aquesta nova tributació vigent a partir de 2021, a més, és terriblement confusa i ha obligat empreses a replantejar-se els seus Plans de Negoci contributius (els que l'aportació de l'Empresa depèn de l'escollida pel Partícip). I no només ha empitjorat històricament el tractament fiscal de les aportacions, sinó també el de les prestacions, a causa de l'eliminació de la reducció del 40% en cas de cobrament de la prestació en forma de capital, que s'ha mantingut únicament per a drets acumulats per aportacions pagades fins 2006.
- Tampoc podem oblidar que aquestes aportacions de les Empreses a plans de pensions d'ocupació van passar en el seu moment a incloure's dins dels conceptes cotitzables a efectes de les Bases de Cotització de la Seguretat Social, un impediment més que restava incentius al diferiment salarial que suposen aquests plans complementaris, des de la vida laboral a l'etapa de jubilat.

Recomanacions i conclusions

Si l'objectiu d'aquest article és la reflexió sobre les iniciatives legislatives en funcionament, com la creació del Fons de Pensions Públic, la nostra conclusió és que, tot i ser una gran iniciativa, és poc probable que per si mateixa pugui arribar a cobrir totes les deficiències que es detecten. Per si sol no sembla ser una garantia perquè més empreses decideixin promoure o adherir-se a un pla de promoció conjunta ja creat o incrementar l'estalvi que ja destinen. Probablement serà només una manera d'aconseguir un menors costos en un mitjà termini, però segurament no es tradueixin en una major afiliació si la seva creació no s'acompanya d'una revisió profunda del tractament fiscal d'aquests instruments d'estalvi-previsió.

Ja està implícit en les causes identificades d'aquest infradesenvolupament actual, però convé ressaltar que seria aconsellable treballar en paral·lel en remoure altres obstacles actuals i en crear incentius que ajudin al desenvolupament de la Previsió.

Considerem que s'haurien d'abordar de manera prioritària altres aspectes com:

- Desenvolupar la negociació col·lectiva, ja sigui donant facilitats perquè les empreses negociïn aquest tipus de beneficis o promovent la seva inclusió en convenis d'àmbit supraempresarial.
- Crear una nova cultura de l'estalvi-previsió que posi èmfasis en sistemes automàtics d'afiliació (basats en l'economia del comportament), que trenqui amb la "cultura de la totxana" i que l'Estat (o la família) vetlli per nosaltres quan arribem a la jubilació o, en cas de dependència, per passar a una cultura de la responsabilitat individual i de la planificació.
- Eliminar els impediments burocràtics i de gestió a què s'enfronten les empreses a l'hora de posar en marxa i de mantenir aquests tipus de sistemes, probablement quelcom que ha d'anar de la mà de la digitalització.
- Revisar la tributació, tant de les aportacions com de les prestacions d'aquests sistemes perquè sigui més clara i justa comparada amb la fiscalitat aplicada a altres vehicles de l'estalvi individual. Probablement quedi plantejar-se tractaments fiscals diferents per a l'estalvi en el segon i tercer pilar; però, en cap cas, el desenvolupament del segon pilar ha d'anar en detriment del tercer pilar, tal com s'ha tractat de realitzar de forma asimètrica en els PGE 2021.
- I, encara que no ha estat dins els objectius d'aquest article, com a última i més bàsica recomanació, cal insistir en la millora de la comunicació de les Pensions del Sistema Públic que, objectivament, es poden esperar.

Autoconfiança

La seguretat de sentir-se ben
acompanyat en cada trajecte.

Amb l'Assegurança d'Allianz auto, a més de les cobertures que necessites, t'oferim una extensa xarxa de tallers excel·lents, la recollida i entrega del teu vehicle a domicili, la peritació 100% digital i l'acompanyament personalitzat dels nostres més de 8.500 agents i corredors. Això és... Autoconfiança.

ALLIANZ **auto**. Deixa'ns fer-te costat.

allianz.es

article

David Guitart

Director d'Assegurances de BDO

Efectes de les noves taules biomètriques sobre les entitats asseguradores

Antecedents

El passat 28 de desembre del 2020 va ser publicada al BOE la resolució del 17 de setembre del 2020 de la Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones, relativa a les taules de mortalitat i supervivència a utilitzar, i per la qual s'aprova la guia tècnica relativa als criteris de supervisió en relació amb les taules biomètriques i sobre determinades recomanacions per a fomentar l'elaboració d'estadístiques biomètriques sectorials.

El conjunt de normes vigents fins al passat 28 de desembre, quan es va publicar aquesta resolució, mantenien l'aplicabilitat de les taules de supervivència **GRM/F-95**, així com les taules generacionals espanyoles de supervivència masculina/femenina **PERM/F-2000** i l'ús de les taules GKM95 i GKF95 a efectes del càlcul de les provisions tècniques comptables.

No obstant això, i tal com estableix la normativa, el final del període d'observació considerat per l'elaboració de les taules de mortalitat, de supervivència, d'invalidesa i de morbiditat, no pot ser anterior en més de vint anys en data del càlcul de la provisió. Essent així, el període d'observació de les taules per assegurances de supervivència GR95 i PER2000 i les taules per assegurances de vida-risc GK95 ja excedien els límits establerts, sense que es puguin considerar admissibles.

D'aquesta manera, i si bé les taules PASEM2010 compleixen els requisits sobre el període d'observació, l'anàlisi de l'experiència biomètrica disponible converteix aquestes taules en inadequades per a la protecció dels interessos dels prenedors, assegurats i beneficiaris.

És per tot això que, d'ençà del venciment del termini de 20 anys des de l'últim any d'observació, es van iniciar els passos per actualitzar les taules biomètriques, finalitzant aquest procés en qüestió amb la publicació de la resolució del 17 de desembre de 2020, per la qual s'actualitzen les taules biomètriques i s'estableixen els criteris de supervisió en relació amb les taules biomètriques, i sobre determinades recomanacions per a fomentar l'elaboració d'estadístiques biomètriques sectorials.

Noves Taules Biomètriques

Les noves taules biomètriques tenen com a objectiu garantir la suficiència de les provisions tècniques que acumulen les entitats asseguradores per a fer front a les seves obligacions per assegurances de vida i que els

preus de les assegurances s'elaborin sobre bases tècniques transparents i justes. Com a resultat, s'han elaborat les següents taules biomètriques que diferencia per gènere, per tipologia de cartera (individual/col·lectiu), i per raó de càlcul (1r Ordre i 2n Ordre).

Taules biomètriques de longevitat (supervivència):

- PER2020_Col 1r i 2n Ordre: Assegurances de supervivència de col·lectius. PER2020_Ind: Assegurances de supervivència individuals.
- PER2020_Ind 1r i 2n Ordre: Assegurances de supervivència individuals.

Taules biomètriques de mortalitat (vida-risc/decessos):

1r Ordre:

- PASEM_2020_Rel: Vida-risc relacionats amb altres operacions.
- PASEM_2020_NoRel: Resta d'assegurances de vida risc, sense incloure decessos.
- PASEM_2020_Decesos: Assegurança de decessos.

2n Ordre:

- PASEM_2020_General: Vida-risc sense incloure decessos.
- PASEM_2020_Decesos: Assegurança de decessos.

Com a novetat, es defineixen dos tipus de taules atenent a la seva utilitat: les taules de primer ordre (a efectes comptables) i les de segon ordre (a efectes de solvència i comptabilitat sota IFRS 17).

Les taules de segon ordre inclouen l'estimació central de la mortalitat, en canvi, les taules de primer ordre, a més de l'estimació central de la mortalitat, inclouen els recàrrecs tècnics.

“Les noves taules biomètriques posen fi a un període d'incertesa, suposant, un marc de referència estable per als anys vinents.”

Entrada en vigor i Impactes

Les noves taules biomètriques han estat ja d'aplicació en data del 31 de desembre del 2020 per al càlcul de provisions tècniques i, a finals de març de 2021, en la tarifació. S'estima que l'aplicació de les noves taules biomètriques suposi un increment de les provisions tècniques comptables significatiu en els productes de longevitat. És per això que s'ha establert un procés transitori voluntari en l'àmbit comptable fins al 31 de desembre del 2024, havent-se de dotar, com a mínim, d'un 25% cada exercici, fins arribar al 100% el desembre del 2024.

Pel que fa a les assegurances de vida risc i decessos, s'estima que suposi una reducció de les primes al voltant del 25%, derivat de l'increment de l'esperança de vida. Si bé, les Entitats hauran d'avaluar els impactes en els ingressos que es vegin reduïts. De la mateixa manera, és important recalibrar les bases tècniques, particularment les referents al percentatge de despeses d'administració, que poden derivar en insuficiències en disminuir la prima pura.

Monitoratge de la longevitat

L'estudi desenvolupat per la Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones l'any 2019, relatiu a l'impacte de la renovació de determinades taules biomètriques, va posar de manifest la necessitat de realitzar una harmonització metodològica de les estadístiques biomètriques.

Una gestió del risc biomètric adequada requereix comptar amb estadístiques biomètriques sòlides i realistes basades en informació fiable sobre les exposicions al risc, els esdeveniments assegurats (defuncions, invalidesa en les seves diferents formes, etc.) i les magnituds econòmiques més rellevants. Des del punt de vista sectorial, realitzar un monitoratge de qualitat i fiable de longevitat del col·lectiu assegurat total, requereix unes estadístiques biomètriques procedents de cada Entitat basades en metodologies suficientment homogènies, per això s'han dictat una sèrie de recomanacions per a promoure l'elaboració d'estadístiques biomètriques sectorials homogènies basades en metodologies sòlides i realistes.

En aquest sentit, les Entitats hauran de tenir documentat i implementat un procés de qualitat de la dada específica que garanteixi un control intern de la informació sobre l'experiència biomètrica dels col·lectius assegurats.

Tanmateix, les entitats documentaran els processos de monitoratge continuat de les hipòtesis biomètriques, identificant les funcions responsables d'aquells i la participació de la funció actuarial i la funció de gestió de riscos. El procés de monitoratge inclourà el detall de les accions per assegurar la qualitat de la dada, els sistemes de processos d'informació específics, el control intern d'aquests processos, les metodologies aplicades per a derivar la mortalitat real i esperada del col·lectiu assegurat i comparar-ne ambdues, així com els processos de documentació i informació sobre les conclusions del monitoratge continuat.

L'execució, els resultats, la informació sobre el procediment de monitoratge de les taules biomètriques, així com les decisions i la seva implementació, hauran de ser documentades de forma completa i clara per la funció actuarial. Addicionalment, es considerarà com a bona pràctica que la seva revisió sigui objecte d'Auditoria Interna almenys cada tres anys.

“Els nous requisits de monitoratge continuat de la longevitat permetran minimitzar el risc d'inadequació de les taules.”

Pel que fa a la tarificació, entre d'altres, com a novetat la normativa fa esment de l'entrega d'una participació de beneficis en el cas de les assegurances en les quals la prima de risc s'ha calculat amb taules de primer ordre.

En aquest sentit, les Entitats Asseguradores hauran de ser capaces d'establir el tractament de les taules biomètriques en l'estructura i processos de bon govern, establint els processos de control intern i qualitat de la dada, així com protegir els drets dels prenedors, assegurats i beneficiaris i dotar de transparència les bases tècniques, assegurant la consistència de les hipòtesis biomètriques aplicades en la tarificació amb les hipòtesis biomètriques aplicades en la valoració de les provisions tècniques a efectes comptables, a efectes de solvència i per a la gestió de riscos.

LET'S NAVIGATE THE CHALLENGES TOGETHER.

EXCEPTIONAL CLIENT SERVICE **ALWAYS** AND EVERYWHERE

Risk Advisory | Seguros

- Gestión de riesgos, cumplimiento, auditoría interna y actuarial
- Adecuación a la directiva de distribución de seguros y su supervisión
- Asesoramiento actuarial
- Adecuación a la IFRS 9 e IFRS 17
- Asesoramiento integral en Solvencia II
- Gestión de riesgos tecnológicos
- Soporte tecnológico en el cálculo de las provisiones técnicas
- Informe especial de revisión sobre la situación financiera y de solvencia

► bdo.es/seguros

91.054

1.658

167

BDO

article

Juan Miguel Monjo

Soci Risk Advisory - Consultoria d'Assegurances de Deloitte

Svetlozar Mindov

Manager Risk Advisory - Consultoria d'Assegurances de Deloitte

L'informe ORSA de les asseguradores l'any 2021

Introducció i context

El president de l'Autoritat Europea d'Assegurances i Pensions de Jubilació (EIOPA), Gabriel Bernadino, en una de les seves entrevistes més conegudes va referir que l'exercici de l'Avaluació de Risc Propi i Solvència (ORSA) era el cor de Solvència II, indicant així en aquell moment la importància dels exercicis d'autoavaluació de risc que realitzin les entitats d'assegurances i reassegurances al continent europeu.

Des del primer moment, l'ORSA ha tingut com a principal objectiu establir una visió més prospectiva per a la gestió de riscos, per la qual cosa, les entitats d'assegurances també havien de considerar des del punt de vista de riscos qualsevol desenvolupament futur del seu negoci, parant especial atenció als plans d'expansió empresarial que poguessin tenir. L'exercici ORSA havia d'incloure una visió dels riscos actuals i futurs, mesurar-los i contrastar-los amb la política i perfil de risc de l'entitat.

Probablement, la importància de l'exercici ORSA ha destacat fortament d'ençà que es va produir un esdeveniment extraordinari, un cigne negre, si podem fer referència a l'investigador financer Nassim Nicholas Taleb, com és la pandèmia provocada per la COVID-19.

La pandèmia va impulsar el que ha estat un cop dur per a l'economia mundial, tant per la situació sanitària com per la gestió dels estats que es van veure obligats a establir mesures amb l'objectiu de limitació dels contactes socials i de distanciament, fet que inevitablement passava per limitacions en l'activitat empresarial amb les seves respectives conseqüències econòmiques. Un any i mig després que s'encetés la crisi, la incertesa a curt termini sobre com serà la recuperació econòmica, malgrat la vacunació massiva, encara persisteix.

L'efecte negatiu de la crisi sobre l'economia i la societat, les conseqüències de la qual segueixen sent encara notables en l'economia mundial, s'espera que es prolongui més en el temps. Això ha portat als bancs centrals a adoptar mesures per a combatre les conseqüències negatives.

Indubtablement, un dels focus principals de l'informe ORSA de 2021 hauria de ser la crisi provocada per la pandèmia. Entre ells, els impactes es tradueixen en menors rendiments financers, caigudes, una sinistralitat més elevada per alguns rams, canvis en el comportament dels clients, etc. Per tant, les entitats del sector han d'avaluar i gestionar els impactes tant en l'actiu com en el passiu.

Entre desembre de 2020 i març del 2021, EIOPA va llençar una consulta pública amb l'objectiu d'ajudar al sector, establint així unes pautes i recomanacions perquè les entitats les poguessin emprar per avaluar el risc prospectiu i reflectir-ho en els seus informes ORSA. El juliol de 2021, el regulador europeu va publicar les conclusions, reflectint que donat el cas, les consideracions tractades en la consulta haurien d'utilitzar-se en futures crisis similars. Per tant, és un document molt rellevant per al sector.

A continuació, repassarem els missatges claus de la publicació d'EIOPA i, posteriorment i com a exemple, reflexionarem sobre les consideracions principals que cal valorar per a l'execució de les projeccions ORSA.

Conclusions principals de la Publicació d'EIOPA d'acord amb l'article 29 del Reglament 1094/2010 - més escenaris i més complexes

El comunicat d'EIOPA de juliol de 2021 esmentat estableix que l'objectiu de la consulta és promoure la convergència supervisora, enfocant-se en la vigilància dels processos interns de les entitats, necessàries per un exercici ORSA d'alta qualitat. A més, procura guiar a les entitats sobre les expectatives supervisores en la situació actual desencadenada per la pandèmia COVID-19, tenint en compte que l'impacte en cada entitat dependrà del seu perfil de risc específic (no s'ha d'oblidar l'avaluació i aplicació del principi de proporcionalitat de Solvència II).

Per complir amb el seu objectiu, les conclusions giren sobre tres àrees principals:

1. Rellevància de l'ORSA com a instrument d'avaluació de riscos prospectiva en el moment actual.
2. L'observació continuada de la situació que pot derivar en el report d'informe ORSA ad-hoc.
3. Els escenaris que ha de contenir l'informe.

La importància de l'ORSA en el context actual

L'ORSA va ser dissenyat i considerat una eina important i eficaç per a la gestió de riscos. La realització d'un exercici ORSA en les circumstàncies actuals permetria mesurar els futurs impactes potencials derivats de la pandèmia de la COVID-19, contrastant amb el perfil de risc de l'entitat i permetria recolzar la presa de decisions estratègiques per part del seu organisme administratiu, de gestió o de supervisió com a part dels processos interns de l'entitat. La identificació i gestió eficaç dels riscos de les entitats ha de permetre garantir que es tingui un capital suficient per absorbir possibles pèrdues i ajudar a dirigir el negoci en períodes d'adversitat.

La presa o adaptació de decisions estratègiques ha de considerar àrees com, per exemple: les pràctiques de subscripció i tarifació, les tècniques de mitigació de riscos, l'estratègia d'inversions, la gestió del capital, el repartiment de dividends o les millores de la resiliència operativa i cibernètica. És per això que cal esperar que els reguladors nacionals, amb el temps, requereixin cada vegada una major robustesa en els exercicis ORSA presentats.

Un altre punt important en el context actual a incloure en l'ORSA hauria de ser una revisió dels termes i condicions dels contractes d'assegurança com, per exemple, si existeix la necessitat de realitzar aclariments sobre les cobertures o de les clàusules d'exclusió i, a més, considerar augmentar o millorar les comunicacions amb els propis asseguradors sobre riscos identificats d'acord amb les cobertures del contracte.

Report de l'informe ORSA (regular o ad-hoc)

Malgrat que l'informe ORSA és reportat regularment un cop a l'any (recollint la planificació estratègica) i, encara que possiblement la totalitat de les entitats amb obligació de report han inclòs escenaris sobre el futur

desenvolupament de la pandèmia, és important remarcar el dinamisme de la crisi i l'alta incertesa que genera vers el futur més proper. És per això que és imprescindible no abaixar la guàrdia en l'avaluació continuada de la situació.

En aquesta línia, l'ORSA sempre ha de tenir en compte qualsevol planificació estratègica ad-hoc i/o altres decisions estratègiques que es prenguin com a resultat de la situació de la pandèmia. Això permetrà a les empreses definir els canvis necessaris en el model de negoci.

També cal fer una anàlisi amb l'objectiu d'esbrinar si s'ha produït qualsevol canvi material en el perfil de risc de l'entitat. Aquests canvis poden venir derivats de:

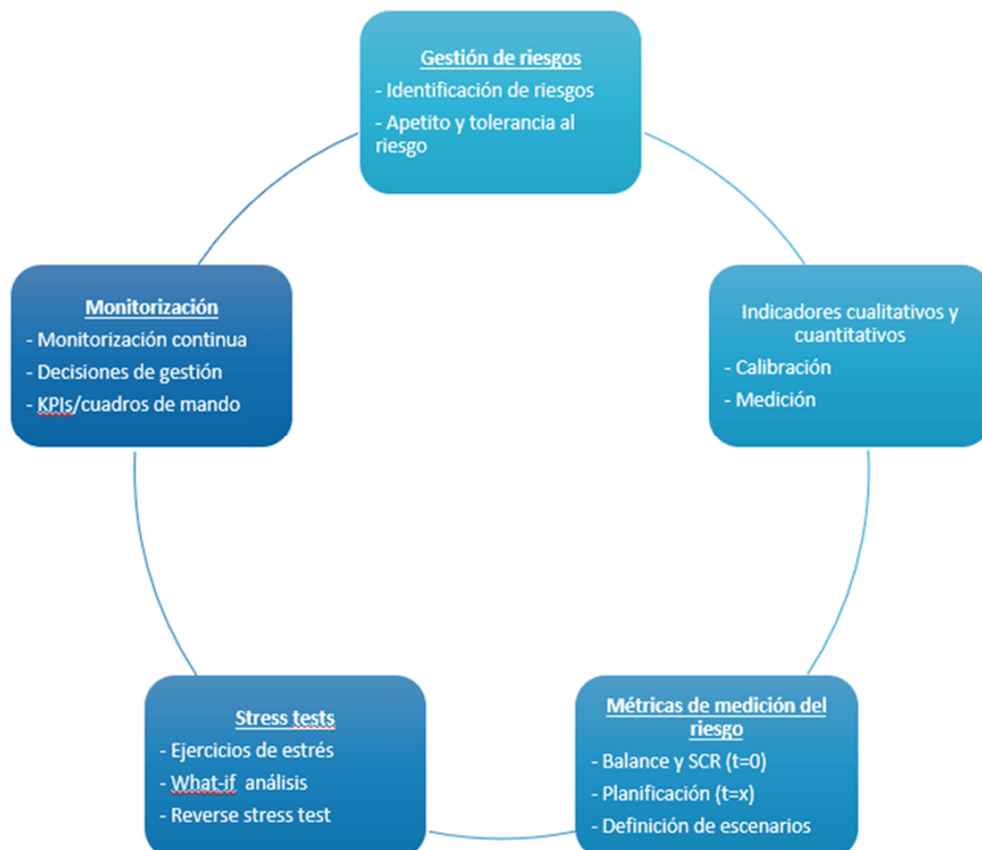
- Canvis substancials en l'exposició al risc de contrapart als riscos de mercat;
- Canvis substancials en els resultats de subscripció en les línies de negoci mes afectades per la pandèmia
- Modificacions en el model de negoci, en els productes oferts, en plans i estratègies.

Escenaris ORSA relacionats amb la pandèmia

Els diferents escenaris són importants, donat que podran permetre a les entitats autoavaluar el compliment amb el seu perfil de risc i determinar si és necessari modificar plans estratègics, polítiques, apetit i tolerància al risc, revisió de cobertures, etc. Hem destacat que és fonamental determinar si el perfil de risc definit ha estat alterat per la pandèmia i si està exposat a afectes adversos severos en el futur, valorats a través dels diferents escenaris ORSA.

L'anàlisi de cada escenari s'ha de realitzar al voltant dels següents pilars fonamentals en un exercici ORSA: gestió de riscos, indicadors qualitatius i quantitatius, mètriques de mesura del risc, l'estrès test i el procés de monitoratge.

Estan representats en el següent gràfic.

Com ja hem aclarit, s'espera que els escenaris reflecteixin la incertesa actual i recullin hipòtesis sobre la seva durada, així com la durada dels efectes secundaris que pot derivar. Tot això s'ha de reflectir en les projeccions de SCR i Fons Propis admissibles.

El nombre d'escenaris ha de ser raonable, i aquests han de complir una varietat d'hipòtesis futures i combinacions entre elles, i amb diferents graus de severitat. Tanmateix, els escenaris han d'ajudar a identificar, almenys de forma qualitativa, els anomenats "risks de segon grau" o riscos que no es preveuen a curt termini però sí més enllà del final del període del pla de l'entitat.

Durant la realització d'escenaris és important que les entitats incloguin l'avaluació del comportament del consumidor, que es pot traduir en variacions sobre les estimacions inicials de: caigudes i cancel·lacions, possibles litigis sobre disputes de compensació relacionades amb cobertures de les pòlisses, etc.

En el context actual de la COVID-19, EIOPA urgeix al sector pel que fa a les dades externes, a utilitzar fonts fiables com són les institucions nacionals i supranacionals.

Exemple del procés de realització d'escenaris pandèmics

Per a posar en pràctica l'avaluació de la situació actual dins de l'ORSA, un dels possibles enfocaments pot ser el següent:

1. Identificar els riscos concrets per a l'entitat i categoritzar-los.
2. Avaluar la materialitat d'aquests riscos en funció de les exposicions en l'actiu i en el passiu de l'entitat.
3. Definir rang d'escenaris.
4. Avaluar l'impacte dels escenaris dins les polítiques de gestió i perfil de risc definits.
5. Establir mesures de gestió.

La identificació concreta dels riscos ajudarà a combatre l'efecte de la incertesa i a estar més preparat davant de situacions adverses.

Aquí possiblement es podrà utilitzar com a base l'experiència de l'any 2020, ja que les entitats van avaluar els impactes en l'actiu i en el passiu, reestimant en molts casos els seus plans i adoptant mesures respecte a la gestió i el repartiment de dividends. Per tant, existeix una font d'informació i experiència que pot ajudar a identificar riscos i definir hipòtesis al voltant del: comportament en els mercats financers, comportament dels governs nacionals i dels bancs centrals, comportament dels consumidors i les diferents interdependències entre ells. El comportament de cadascun dels factors afectarà al sector d'assegurances. La base dels comportaments dependrà, sens dubte, de la situació sanitària, en primer lloc, i després de la fortalesa de l'economia en general.

Per exemple, com més avenç es produeixi en la vacunació o en els tractaments mèdics, es podran suposar hipòtesis de menors restriccions amb el seu respectiu efecte directe sobre el fluxe de diners en l'economia. Naturalment, aquest model es pot complicar tant com l'entitat estimi material i convenient per la seva realitat de negoci en funció d'hipòtesis sobre altres factors o subfactors com ara:

- L'avenç de la vacunació en l'àmbit nacional, comunitària i mundial.
- Possibilitat de sorgiment de noves variants del virus que comportin una disminució en l'efectivitat de les vacunes i, per tant, noves restriccions.
- La dependència de l'economia a sectors amb majors restriccions.
- El nombre de tancaments parcials/totals en les economies i la durada de les restriccions.
- Les ajudes econòmiques per als diferents sectors econòmics afectats per les restriccions.
- Increment en l'ús de les tecnologies, treball a distància i riscos cibernètics que se'n poden derivar.
- Inflació.

article

Pedro del Pozo

Responsable del Departament d' Economia i Finances d'UNESPA

Principals aspectes de la revisió de Solvència II

Introducció

El desembre passat l'Autoritat Europea d'Assegurances i Pensions de Jubilació (EIOPA, corresponent-se a les seves sigles en anglès) va publicar la seva opinió sobre el segon paquet de modificacions de Solvència II, el marc prudencial europeu d'assegurances.

Aquesta opinió, disponible en la web d'EIOPA, servirà com a referència a la Comissió Europea (CE) per a presentar al Consell i Parlament una proposta de modificació de Solvència II, previsiblement, el setembre del 2021.

A continuació, es presenta un resum de les principals propostes del supervisor europeu.

Mesures de garantia a llarg termini

Un dels aspectes més positius de l'opinió d'EIOPA és la seva proposta de manteniment de l'ajustament per casament com una mesura separada i independent de la resta de mesures de garantia a llarg termini (LGT, en anglès) i de què es reconegui en el capital de solvència obligatori (SCR, en anglès) de la fórmula estàndard els efectes de diversificació entre les carteres de l'ajustament per casament i la resta de les carteres de l'entitat. Val la pena destacar que s'hagi mantingut aquesta mesura tenint en compte que, després de la sortida del Regne Unit de la UE, el mercat espanyol és l'únic que l'aplica.

Segons l'EIOPA, aquesta proposta suposarà una reducció mitjana del 8,5% del capital de solvència obligatori de les entitats que aplicant l'ajustament per casament, quelcom que es valora molt positivament per part d'UNESPA.

D'altra banda, EIOPA proposa modificar el mètode per a extrapolar els tipus d'interès lliures de risc amb l'objectiu de tenir en compte els tipus de mercat més enllà del punt d'entrada a l'extrapolació (*last liquid point*). Es busca incrementar la sensibilitat de la part de la corba extrapolada als tipus d'interès de mercat.

En la pràctica, aquesta modificació del mètode d'extrapolació suposaria que la corba extrapolada sigui més baixa que la corba extrapolada amb el mètode actual.

Per a l'ajustament per volatilitat es proposa que aquest mateix es divideixi en una part permanent i una altra macroeconòmica. L'ajustament macroeconòmic té com a objectiu principal millorar el component nacional actual de l'ajustament per volatilitat, que escassament ha arribat a activar-se.

Pel que fa a l'ajustament per volatilitat permanent, s'incrementa la ràtio d'aplicació del 65% al 85%. No obstant, ha de corregir-se tenint en compte les característiques de liquiditat dels passius i del desfasament per durada d'actius-passius de l'entitat.

Amb aquest nou enfocament hi haurà entitats que obtinguin un ajustament per volatilitat superior al resultant de la metodologia actual mentre que, per a altres, serà inferior.

Referint-nos a les mesures transitòries de tipus i provisions, EIOPA recomana incorporar noves obligacions de transparència en l'informe sobre la situació financera i de solvència (SFCR, en anglès) en relació amb les raons per les quals l'entitat utilitza la transitòria. De la mateixa manera, s'haurà d'incloure una valoració de la dependència de l'entitat respecte la transitòria i, donat el cas, explicar les mesures planificades per acabar amb aquesta dependència en qüestió al final del període de transició.

D'altra banda, EIOPA proposa que les entitats que no hagin començat a aplicar aquestes transitòries encara, només puguin fer-ho en situacions molt concretes.

Fent referència a la transparència de les mesures LTG, es recomana incorporar el seu impacte únicament en l'apartat del SFCR destinat a usuaris diferents als prenedors. En l'apartat per a prenedors només es donarien les dades amb les mesures LTG.

De la mateixa manera, EIOPA proposa que les entitats amb passius a llarg termini publiquin en l'SFCR el resultat d'un anàlisi de sensibilitat de l'extrapolació.

EIOPA proposa eliminar de la gestió de les mesures LTG l'anàlisi de les mesures a considerar per a restablir el compliment del SCR davant d'una reducció de l'ajustament per volatilitat o ajustament per casament a zero (article 44.2bis de la directiva). A canvi, recomana incorporar en l'avaluació pròpia del risc i de la solvència

(ORSA, en anglès) una valoració de si, amb l'aplicació de les mesures LTG i les transitòries, s'està posant en risc la situació de solvència de l'entitat.

Risc d'accions

Respecte el tractament de les inversions estratègiques en accions (article 171 del *Reglament de Solvència*) es proposa mantenir el criteri de què el valor de la inversió en accions sigui significativament menys volàtil en els 12 mesos vinents que el valor d'altres accions durant el mateix període.

Respecte al tractament d'inversions a llarg termini en accions (article 171 bis del *Reglament de Solvència*) EIOPA clarifica que el subconjunt d'accions a llarg termini no son un fons de disponibilitat immediata.

EIOPA recomana ampliar l'interval de l'ajustament simètric de $\pm 10\%$ a $\pm 17\%$ i introduir un límit inferior del 22% en el shock del risc d'accions.

Marge de risc

EIOPA proposa que el càlcul de SCR futurs s'ajusti tenint en compte la dependència dels riscos, fet que reduirà l'import del marge de risc. Si bé es té en compte la dependència dels riscos en projecció de SCR, se segueix mantenint la taxa de cost de capital en el 6%.

Fons propis

EIOPA recomana no modificar el sistema actual de nivells de Solvència II. Això no inclou mantenir els beneficis esperats en les primes futures en el Nivell1, encara que treballarà en recomanacions en aquesta matèria.

Capital de solvència obligatori

EIOPA recomana modificar el calibratge del risc de tipus d'interès per a reflectir la situació de tipus negatius, quelcom que no passa en l'actual *Reglament de Solvència II*. En qualsevol cas, EIOPA proposa que el tipus d'interès estressat en l'escenari "baixista" no sigui inferior a $-1,25\%$.

De la mateixa manera, es proposa un període de 5 anys per aplicar els canvis en aquest mòdul.

Fent referència a les matrius de correlació, l'única proposta de modificació és la reducció del paràmetre de correlació entre el risc diferencial i el tipus d'interès (pel *shock* de baixada de tipus) de 0,5 a 0,25.

Per al risc de contrapart, EIOPA proposa una simplificació opcional addicional per al càlcul de l'efecte de mitigació del risc de derivats, acords de reassegurança, vehicles de propòsit especial i titulacions d'assegurances.

Presentació d'informació al supervisor i divulgació pública.

EIOPA proposa algunes recomanacions en aquest àmbit entre les quals destaquen el manteniment d'haver de reportar el quart trimestre i reduir la informació en determinades plantilles. De la mateixa manera, es fixa un termini de 16 setmanes per la remissió de la informació anual individual i de 5 setmanes per la remissió de la informació trimestral individual. Per la remissió del SFCR s'estableix un termini de 18 setmanes. Es manté el retard en 6 setmanes per la informació en l'àmbit grupal.

EIOPA proposa incorporar noves plantilles per reportar informació sobre negoci transfronterer, ciberriscs i informació per producte, tant en vida com en no vida. També es proposa requerir a aquelles entitats que tinguin model intern a reportar al supervisor plantilles sobre el SCR a través de fórmula estàndard.

Respecte a l'SFCR, es proposa desglossar-lo en una part dirigida als prenedors i una altra dirigida a altres usuaris (per exemple, públic professional). També es recomana incorporar informació sobre sensibilitats (ràtio de cobertura, SCR, fons propis...) així com referències a qüestions sobre sostenibilitat.

EIOPA considera que l'entitat ha de facilitar al supervisor la localització exacta on es troba disponible l'SFCR en el seu lloc web.

Proporcionalitat

EIOPA recomana incrementar els llindars establerts en l'article 4 de la *Directiva de Solvència II* de la següent manera: provisions tècniques de 25 milions d'euros a 20 milions d'euros, i es permet als Estats membres incrementar el llindar de primes dels actuals 5 milions d'euros fins a 25 milions d'euros.

Tanmateix, EIOPA proposa una sèrie de criteris que ha de complir una entitat per a ser considerada de "perfil baix de risc" i poder aplicar automàticament una sèrie de mesures de proporcionalitat relacionades, principalment, amb pilar II. En qualsevol cas, mai podrà ser una reasseguradora pura, una entitat que calculi l'SCR amb un model intern (total o parcial) o una entitat capçalera d'un grup.

Per una altra banda, EIOPA considera que les mesures de proporcionalitat no han de ser considerades com una llista tancada, per la qual cosa s'haurien de permetre simplificacions no esmentades específicament en el marc de Solvència II.

Supervisió de grups

EIOPA proposa una revisió de nombrosos aspectes de la supervisió de grups com, per exemple, avaluar regularment la consideració dels beneficis futurs com fons propis de grup. No estableix per defecte que no hagin de ser considerats, però sí estableix que aquesta disponibilitat s'hauria de justificar.

Altament, es tracta d'aclarir els casos en els quals es poden excloure entitats de la supervisió de grups i es modifica la definició d'operacions intragrups per excloure expressament determinades contraparts que es consideren d'interès supervisor. Tanmateix, es proposa establir uns criteris clars per a la definició dels llindars per a reportar les operacions intragrups i els casos de concentració de riscos.

Lliure prestació de serveis i llibertat d'establiment

EIOPA proposa reforçar la cooperació i l'intercanvi d'informació entre les autoritats de supervisió respecte a les operacions transfrontereres.

Política macro prudencial

EIOPA considera que la perspectiva macro prudencial ha de complementar Solvència II, incloent-hi algunes mesures com la facultat de les autoritats de supervisió per a fixar un recàrrec de capital per tal d'abordar fonts de risc sistemàtic detectat en les entitats. De la mateixa manera, s'aconsella incloure en l'article 45 de la *Directiva Solvència II* (ORSA) una referència explícita a la necessitat de tenir en compte la perspectiva macro prudencial.

EIOPA proposa restringir o suspendre dividends i altres pagaments als accionistes i la possibilitat de restringir la compra de les mateixes accions sota determinades circumstàncies. També es recomana permetre la congelació temporal dels drets de rescab, com a mesura d'últim recurs, durant un breu període de temps i únicament a les entitats afectades per un risc de liquiditat significatiu.

EIOPA considera necessari dotar als supervisors de mesures per incentivar a les asseguradores a reforçar la seva posició de liquiditat.

Recuperació i resolució

EIOPA considera que ha d'establir-se un marc mínim harmonitzat de recuperació i resolució per a les entitats d'assegurances, ja que els principis harmonitzats de recuperació i resolució aplicats de manera proporcionada contribueixen a protegir adequadament als assegurats, així com a mantenir l'estabilitat financera en la UE.

Aquesta harmonització mínima implica la definició d'un enfocament comú dels elements fonamentals de recuperació i resolució, deixant espai perquè els Estats membres adoptin mesures addicionals en l'àmbit nacional, subjectes a què aquestes mesures siguin compatibles amb els principis, requisits mínims i objectius establerts en l'àmbit de la UE.

Sistemes de protecció dels assegurats

EIOPA parteix de la idea que tots els Estats membres de la UE han de comptar amb un sistema de protecció dels assegurats, entenent-se com a tal un fons de garantia nacional específic o un mecanisme que ofereixi un resultat similar, sempre que compleixi una sèrie de requisits mínims harmonitzats. En aquest sentit, cal recordar que a Espanya comptem amb la figura del Consorci de Compensació d'Assegurances (CCS).

L'estructura i definició quedaria en mans d'aquests Estats membre en qüestió, si bé, es proposen uns principis mínims sobre, entre altres aspectes, les pòlisses cobertes, la cobertura geogràfica i el finançament.

Requisits d'aptitud i honorabilitat

EIOPA vol dotar al supervisor de més mitjans perquè comprovi que aquests requisits es compleixen, no només en el moment d'iniciar l'activitat o quan hi ha un canvi accionarial, sinó en tot moment.

Propers passos

Com s'ha pogut comprovar, són nombrosos i de gran envergadura els aspectes que s'estan revisant. Ara caldrà esperar a la proposta de la CR per conèixer en quin gran s'ha desviat de l'opinió d'EIOPA. La data d'aplicació de les modificacions dependrà, òbviament, de la durada de les negociacions entre les institucions europees.

Nacional Re 2020

Con nuestros clientes,
tejemos el futuro

Resultado del Ejercicio

28.937.824 €

ROE > 7,7%

Primas de reaseguro aceptado

▲ 3%

608.501.073 €

Solvencia II

Ratio entre fondos propios admisibles
y SCR > 226%

Calificación Crediticia

A.M. Best > 'A' perspectiva estable
S&P Global Ratings > 'A' perspectiva estable

Nacional de Reaseguros, S.A.
nacionalre.es

article

David Cano Martínez

Soci d'Afi i Director d'Afi Inversiones Globales, SGIIC

Perspectives pels tipus d'interès 2021-2022

L'anticipació de l'evolució de variables econòmiques i financeres sempre està subjecta a un error elevat. Si atenem a la volatilitat històrica de les variables que son objecte de previsió, veurem que, aplicant la regla de "2 sigmes", el rang possible (al 95%) per a qualsevol d'elles és excessiu. I, per si en condicions normals no fos prou difícil encertar les previsions, resulta que ara tenim, a més, un factor de distorsió addicional: el coronavirus. Que aquesta descàrrega de responsabilitat serveixi, doncs, com a introducció a l'exercici que s'ha proposat i que és un dels principals components de la meua feina: tractar d'anticipar què pot passar amb els tipus d'interès. Diré que aquesta variable és relativament més difícil de modelar que els tipus de canvi i, sobretot, els índexs borsaris o les matèries primeres. I és que l'entorn actual, i gràcies a les pistes que ens donen els bancs centrals, és més propici per a fer previsions de tipus d'interès que no pas en èpoques anteriors.

Comencem per la pandèmia. Malgrat que en el moment d'escriure aquestes línies estem immersos en una nova onada, hem de reconèixer que hem guanyat molta visibilitat respecte uns mesos enrere. I no només sobre l'evolució dels contagis, sinó també sobre l'impacte en l'activitat econòmica i financera. Les vacunes son una realitat, un exemple de la capacitat investigadora i logística de l'ésser humà. S'ha parlat molt, i bé, de poder comptar amb una vacuna en escassament 6/9 mesos. Crec que s'ha parlat menys del fet d'haver fabricat i inoculat en un període similar un total de 4.000 milions de dosis per a tot el món. Les vacunes son eficaces per a reduir els contagis i els efectes de la COVID-19. Bones notícies. Però, a més a més, i aquí és on jo puc parlar des d'un cert coneixement, l'impacte sobre l'activitat econòmica és cada cop menor. Segurament pel fet que hem après a "conviuir" amb el virus i, sobretot, perquè ens hem recolzat molt més en la tecnologia. L'impacte en el PIB hauria estat molt superior si aquesta pandèmia hagués nascut en un context amb una menor dotació tecnològica. Es diu que el coronavirus ha estat el principal impulsor de la digitalització de l'economia, de les empreses i de la forma en què treballem i consumim. Canvi estructural en l'economia.

Un altre dels fronts que hem d'analitzar per a fer qualsevol previsió de variables econòmiques o financeres és la denominada geoestratègia. L'arribada de Trump a la presidència dels EEUU després de la victòria de les eleccions del 2016 va encetar una nova etapa caracteritzada per l'enfrontament amb la resta de potències amb decisions com, entre d'altres, la instauració d'aranzels. El seu impacte sobre el comerç mundial i, per tant, sobre el PIB de tots els països va ser negatiu. L'actual configuració de les cadenes de producció en què, per a la majoria de béns, participen molts països ha constatat l'error d'aquest tipus de mesures proteccionistes. No és objecte d'aquest article entrar en aquest tipus de consideracions, però sí que ho és assenyalar com la sortida de Trump de la presidència ha permès una reducció de la prima de risc polític, situació a la qual se li ha sumat la materialització del BREXIT o l'eliminació, també per un relleu en la presidència del govern, de la tensió en l'UE entre Brussel·les i Itàlia. Em conformo amb assenyalar que, de la mateixa manera que amb el COVID, en el front geoestratègic hem guanyat visibilitat respecte la situació de fa escassament un any (cal recordar que Biden va guanyar el novembre passat, que l'acord definitiu sobre el BREXIT es va consolidar aquest desembre i

que Draghi va ser nomenat primer ministre el gener¹). I tot això és positiu (o, almenys, no és negatiu) per al creixement del PIB.

Amb aquests fets, s'entén que el cicle econòmic hagi mostrat una clara recuperació, especialment en la primera meitat del 2021. Les primeres inoculacions de la vacuna a inicis d'any van permetre una relaxació de les mesures restrictives i un augment de la mobilitat dels agents que va afavorir la recuperació econòmica. I, tal com he defensat durant els darrers 15 mesos², el repte era aconseguir que una crisi, que necessàriament hauria de ser conjuntural, no provoqués un dany estructural sobre el PIB (no hi hagués histèresis del PIB). A tot això hi van contribuir els ingents i ràpids estímuls fiscals i monetaris³, així com el fet que aquesta crisi no s'originés per l'existència de desequilibris econòmics.

Creixement del PIB i previsions (OCDE)

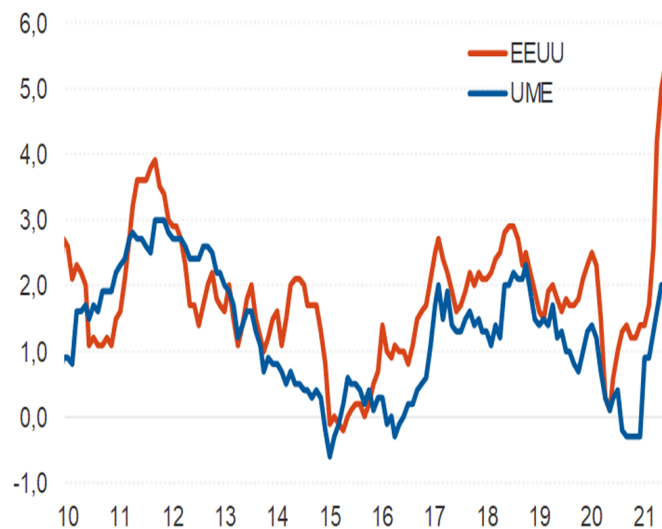
	2019	2020	2021	2022
Mundo	3,0	-3,3	5,8	4,4
EEUU	2,2	-3,5	6,9	3,6
Àrea euro	1,3	-6,8	4,3	4,4
Alemania	0,6	-5,3	3,3	4,4
França	1,5	-8,3	5,8	4,0
Itàlia	0,3	-8,9	4,5	4,4
Espanya	2,0	-10,8	5,9	6,3
Japón	0,3	-4,8	2,6	2,0
Reino Unido	1,4	-9,8	7,2	5,5
Brasil	1,4	-4,1	3,7	2,5
México	-0,1	-8,7	5,0	3,2
Rusia	2,0	-3,1	3,5	2,8
India	4,8	-8,0	9,9	8,2
China	6,1	2,0	8,5	5,8

Font: OCDE

La revisió en alça de les previsions de creixement ha estat inèdita. En el moment actual s'anticipa un avanç del PIB mundial prop del 6,0%, el qual compensaria la caiguda de l'any anterior (-3,3%). Un avenç liderat per EEUU que, malgrat que creixeria menys que Xina (6,9% vs. 8,0%), en tenir una major mida (de l'ordre de 2 vegades) implicaria aportar més al PIB global. EEUU, com a gran dinamitzador (el seu avenç seria el major des de 1984 i una de les tasses més altes des de la Gran Depressió dels anys 30 del segle passat) en contrast amb l'UME que, encara que creix a un ritme vigorós (4,3%), no és suficient ni tan sols per compensar la caiguda del 2020.

Juntament amb aquesta recuperació de l'activitat econòmica hem assistit a un repunt de la inflació que, de la mateixa manera que s'ha observat en el creixement, és un creixement històric. Aquest per exemple, és el cas d'EEUU, que ha assolit la tasa del 5,4% en el component general i el 4,5% en el subjacent. En l'UME, si bé, és menys intens, tan pel que fa al general (2,0%) com en la subjacent (1,2%).

Evolució de la inflació en EEUU i en la UME

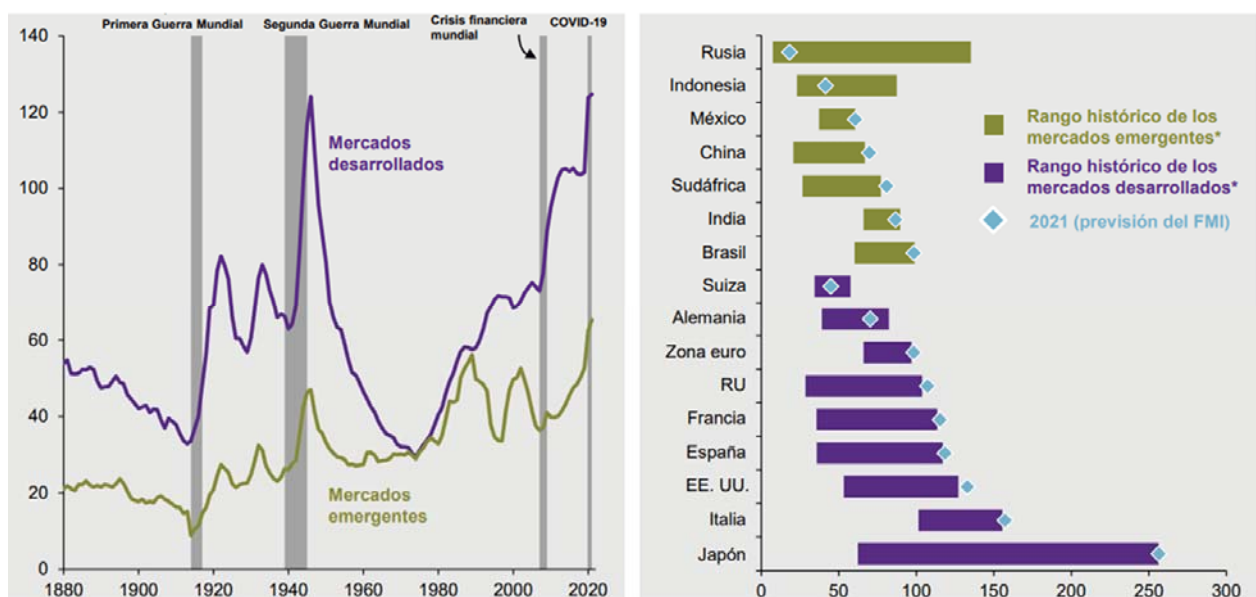

Font: Bloomberg

En aquest primer punt, la reacció a la pregunta “què passarà amb els tipus d’interès?” sembla clara si, com dèiem, el PIB creix amb força i la inflació se situa per sobre del 2%, que serveix de referència quantitativa per als bancs centrals. La resposta ràpida és “pujada dels tipus d’interès”. Si bé, una resposta tan ràpida com errònia.

Perquè “aquesta vegada serà diferent”. I aprofito per reivindicar la utilitat d’aquesta frase, davant el que consideren molts dels meus companys, qui afirmen que és molt perillós assenyalar que aquesta vegada serà diferent. Jo, sens dubte, defenso que ho serà perquè sempre és així. És la part bona (o dolenta) que té l’economia i els mercats financers. Cada fase expansiva i contractiva compte amb elements diferencials que provoquen que el passat no es repeteixi o, almenys, de forma tan mecànica. Si bé, és cert que hi ha elements comuns, però ni el desenvolupament tecnològic ni la importància de Xina en l’economia mundial o la imposició de criteris ESG (per posar només tres exemples) han existit anteriorment. I són elements suficientment importants per a poder considerar que, efectivament, aquesta vegada serà diferent.

Evolució del deute públic (en % del PIB)

Font: JPMorgan

Però, ho serà perquè un dels seus principals responsables, els bancs centrals, això han dit, han modificat la seva definició quantitativa per l'estabilitat dels preus⁴. El primer en fer-ho fou la Reserva Federal d'EEUU ja l'Agost de l'any⁵ passat. Ja aleshores va indicar que, si bé el seu objectiu segueix essent el 2,0%, per a la seva mesura s'ha de tenir en compte un ampli període de temps i, concretament, els anys anteriors. Donat que durant l'última dècada la taxa d'inflació mitjana ha estat de l'1,7%, implícitament transmet que permetrà un creixement dels preus en el rang d'entre el 2,0% i el 2,5% durant els anys vinents. Similarment, el BCE acaba d'anunciar un canvi en el seu objectiu. Que hagi passat de "proper però encara per sota del 2,0%" al "2,0% de forma simètrica"⁶ pot semblar fútil, però no ho és⁷. Es el reconeixement de la seva permissivitat, a què el creixement dels preus es desenvolupi per sobre d'aquesta taxa durant els anys vinents.

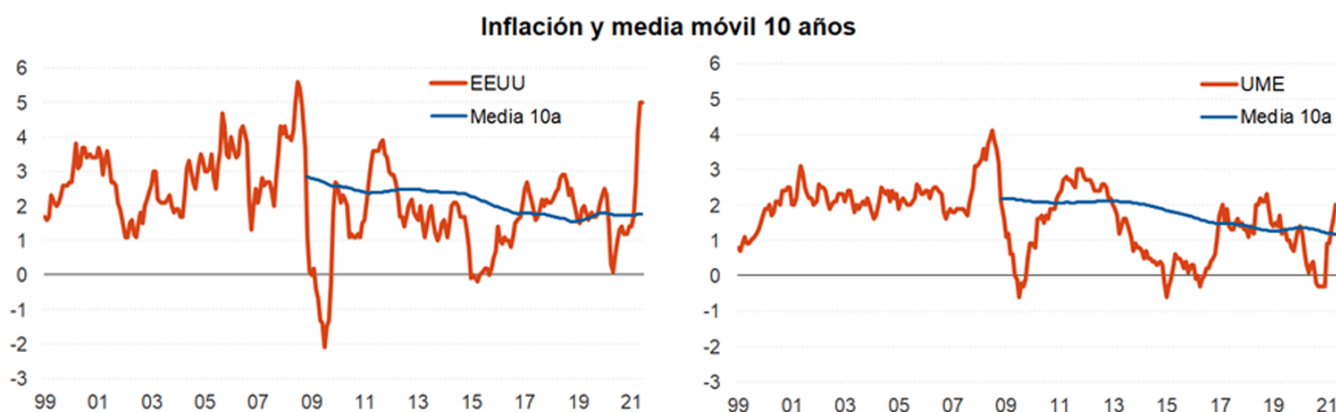
Revisió de les polítiques monetàries de la Fed y del BCE

Reserva Federal
Agosto de 2020

BCE
Julio de 2021

"averages 2% over time"

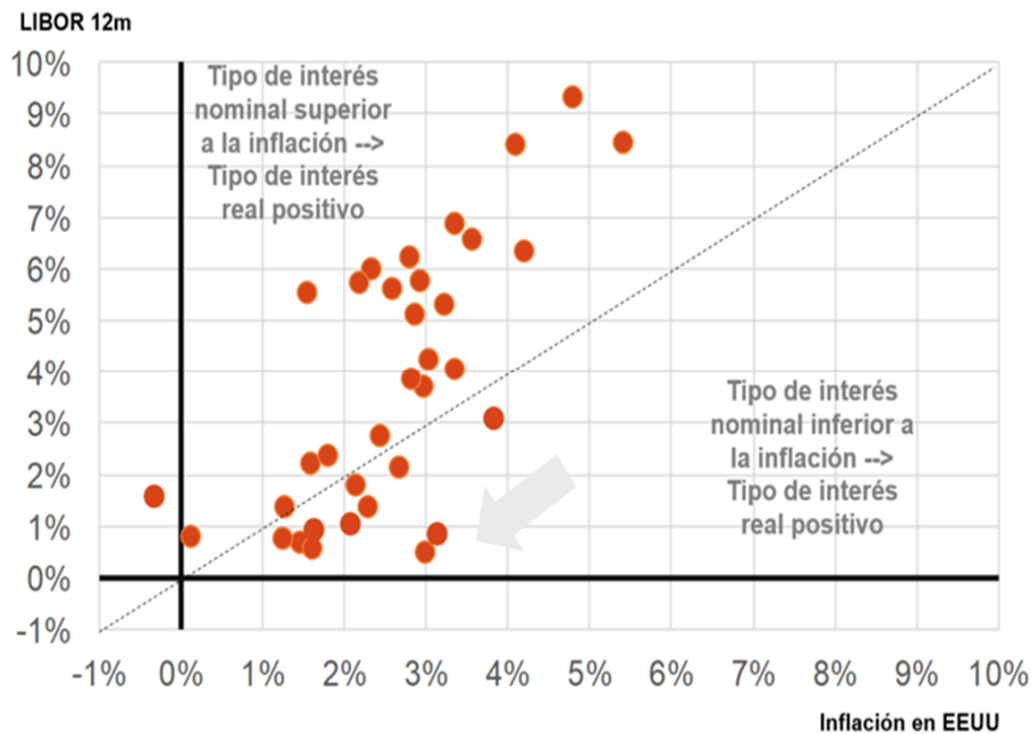
"2% over the medium term; this target is symmetric"
[Antes: "below but close to 2%"]

Font: Fed, BCE, Bloomberg i elaboració pròpia

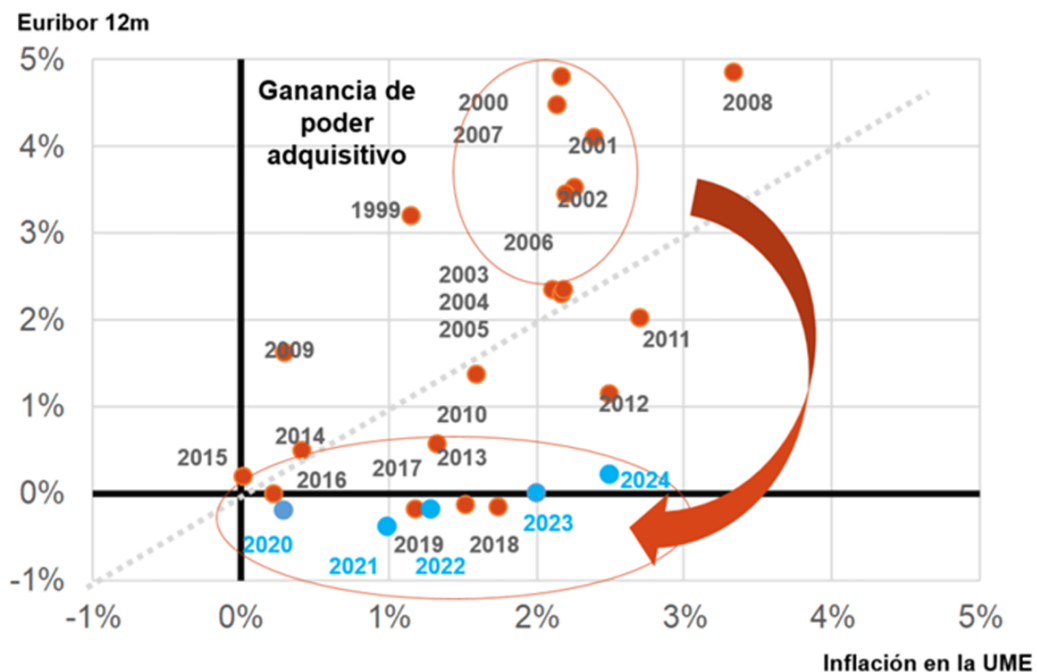
Permissivitat o "desig"? Podem pensar en aquest segon. El nivell d'endeutament públic es tan elevat que els bancs centrals han modificat l'agent prioritari de la seva política monetària: de l'estalviador a l'endeutat. De polítiques monetàries que imposaven tipus d'interès reals positius (això és, tipus nominals per sobre la inflació) a altres que prioritzen tipus d'interès reals negatius. D'una orientació dels bancs centrals a favor del manteniment del poder adquisitiu de l'estalviador, a una altra on l'objectiu principal és el creixement amb la intenció de reduir l'endeutament públic, que s'ha intensificat a conseqüència de la crisi financera (2008-2012) i la crisi COVID-19. Però es que, a més, ens enfrontem a un nou repte que exigiria un desemborsament important de diners: evitar el canvi climàtic. En aquest assumpte, els bancs centrals han exhibit el seu compromís per ajudar al finançament en condicions avantatjoses. Per una banda, mitjançant el manteniment dels tipus d'interès en nivells reduïts (i per sota de la inflació) i, per altra banda, mitjançant la persistència dels programes de compra d'actius de renda fixa. Aquests, iniciats per la Reserva Federal d'EEUU com a reacció a la fallida de Lehman Brothers el 2008⁸ s'ha considerat, fins ara, política monetària no convencional. Però aquí trobem un altre dels canvis en la bateria d'eines dels bancs centrals: l'adquisició de bons a venciment (*quantitative easing*) és ja un recurs convencional més que permet anticipar tipus d'interès baixos durant els anys vinents. Altres d'aquestes mesures que s'han instaurat com convencionals són l' "orientació futura sobre els tipus d'interès" (*forward guidance*) així com la injecció de liquiditat a llarg termini (2/3 anys) a les entitats financeres⁹.

Tipus d'interès a 12 mesos de l' USD i inflació a EEUU

Font: Fed, Bloomberg i elaboració pròpia

Tipus d'interès a 12 mesos de l'EUR i inflació en l' UME

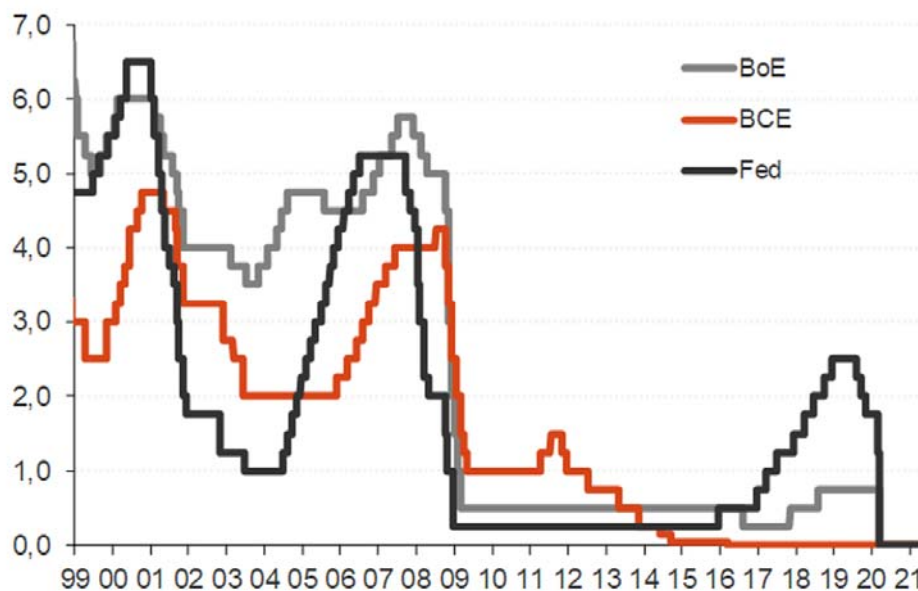
Font: BCE, Bloomberg i elaboració pròpia

Per cloure, els darrers 6 mesos han servit per guanyar molta visibilitat sobre el front COVID, al mateix temps que la prima de risc geoestratègic s'ha moderat. Dos factors negatius sobre el creixement econòmic que s'ha alliberat, permetent una forta reactivació de l'economia mundial. Després de la crisi observada entre febrer i juny (o desembre en l'UME), inèdita per la seva magnitud en un període tan curt de temps, la recuperació ha

estat gairebé igual de ràpida. A tot això han contribuït els ingents estímuls monetaris i fiscals. El fet que aquesta crisi no hagi estat generada per desequilibris sinó per la decisió de les autoritats d'“aturar el motor”, en una estratègia que ha prioritzat la salut a l'economia, permet entendre també el ritme de recuperació.

I, per últim, la dotació tecnològica, que ha servit per erradicar l'impacte negatiu dels confinaments en les hores treballades o el consum de les famílies, per exemple. L'escenari per al PIB en els propers 12/24 mesos és d'un fort creixement, acompanyat d'un repunt de la inflació que, no obstant, no serà intens. Si bé és cert que en l'actualitat és important, sobre tot a EEUU, però existeix un consens en considerar que serà conjuntural. És veritat que la taxa d'inflació es pot situar en els 2/3 anys vinents per sobre del 2,0%, però és aquí on trobem un dels grans canvis respecte els darrers anys: els bancs centrals han modificat la definició quantitativa del seu objecte d'inflació. Ara seran més permissius, és més, ara són més partidaris d'un creixement dels preus en la zona 2,0%-2,5% que en el rang 1,5%-2,0%. Els bancs centrals prioritzen ara el creixement del PIB a la inflació; la seva prioritat son ara els endeutats en lloc dels estalviadors. Aquests s'enfrontaran a uns tipus d'interès estables en la zona de mínims (-0,5% - 1,5%) amb una inflació repuntant (2,0% - 2,5%). Tipus d'interès reals negatius (-1,0% - 1,5%) que poden incentivar passos cap a una major assumpció de riscos per part dels agents. La llavor de la propera crisi?

Evolució dels tipus d'interès de referència

Font: BCE, Bloomberg i elaboració pròpia

¹ Des d'aquí es pot seguir un índex de risc geoestràtegic, així com els seus diferents components. <https://www.blackrock.com/corporate/insights/blackrock-investment-institute/interactive-charts/geopolitical-risk-dashboard>

² Des d'aquest link es pot veure la ponència que vaig realitzar, precisament, en el Col·legi d'Actuaris de Catalunya, titulada "L'economia i els mercats financers post COVID-19". <https://www.youtube.com/watch?v=FyCbuYddhx>

³ En "La política monetària (no convencional), clau per a eradicar els efectes econòmics de la COVID-19" les analitzo amb més detall. http://www.ieee.es/contenido/noticias/2020/04/DIEEO31_2020DAVCAN_monetaria.html

⁴ Veure "Canvis en la definició quantitativa de l'objectiu d'inflació" <https://asset.es/revista-asset-actualidad/cambios-en-la-definicion-cuantitativa-del-objetivo-de-inflacion/>

⁵ <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/monetary20200827a.htm>

⁶ https://www.ecb.europa.eu/home/search/review/html/ecb.strategyreview_monopol_strategy_statement.en.html

⁷ A "Revisió de la estratègia de política monetària del BCE", José Manuel Amor ho analitza més detalladament. <http://www.afi-inversiones.es/b90.html>

⁸ Veure "Firefighting. The Financial Crisis and its Lessons". Bernanke, B., Geithner, T. y Paulson, H. En "Prueba y error", para ver una reseña mía <http://www.afi-inversiones.es/b51.html>

⁹ LTRO a un plazo superior a los 3 meses o TLTRO. Ver "PELTROS" <http://www.afi-inversiones.es/b78.html>

Conviértete en un experto en seguros

 Certificación en **Distribución de Seguros CES**

☎ 915 200 410 ☎ 696 844 001 ✉ afiescueladefinanzas@afi.es 🌐 www.afiescueladefinanzas.es

article

Jorge Monge

Partner de Management Solutions

Riscs tecnològics i Solvència II

0. La importància progressiva dels riscos tecnològics

En el context actual de mercat, la Ciberseguretat s'ha convertit en un element transformacional prioritari que ha de ser abordat des d'una perspectiva estratègica en totes les organitzacions. Existeixen diferents factors que han contribuït al fet que això fos així. En primer lloc, l'evolució tecnològica a la qual s'enfronten tots els sectors està transformant la seva activitat i incrementant el perfil de riscos tecnològics assumits. En segon lloc, la professionalització dels atacants. Deguda a una major capacitat de monetització de les seves activitats fraudulentament, ha multiplicat tant els incidents de seguretat com els impactes derivats dels mateixos. En aquest sentit, l'atac al Banc de Bangladesh el 2016 i, sobretot, l'incident global Wannacry al 2017 van suposar uns indicadors difícils d'ignorar. Per últim, ambdós factors han derivat a una evolució normativa molt rellevant que condiciona de manera profunda l'activitat empresarial.

Tot això ha portat al fet que els auditors interns en empreses globals considerin que els cinc primers riscos siguin riscos tecnològics:

Font: Risk in focus 2020, Hot topics for internal auditors, elaborat amb informació aportada per més de 500 directors d'Auditoria Interna de les principals organitzacions europees

El sector assegurador no ha sigut una excepció a aquesta tendència, patint incidents importants en els darrers dos anys i rebent noves guies a les quals adaptar-se per part del regulador. L'objectiu d'aquest article és donar algunes claus per a la gestió d'aquests riscos i esbossar el paper dels actuaris en aquesta gestió.

1. Definició de riscos tecnològics

Malgrat que no existeix una definició única, les Directrius de l'EBA sobre gestió de riscos de TIC i de seguretat ([EBA-GL-2019-04-ES.pdf \(bde.es\)](#)) inclouen des dels seus primers esborranys una taxonomia inicial que resulta molt útil per a delimitar l'abast de l'activitat de gestió. Concretament, inclou cinc tipologies de risc: i) Seguretat, ii) Continuitat de Negoci, iii) Gestió del canvi, iv) Externalització i v) Integritat de la informació.

Els dos primers elements d'aquesta taxonomia són riscos primaris, donat que ambdós es defineixen a partir dels seus efectes i no de les seves causes mare, és per això que no engloben la resta.

El risc de seguretat o ciberseguretat és la possibilitat de tenir pèrdues financeres derivades de l'accés, modificació fraudulenta o publicació d'informació confidencial utilitzada en els processos de negoci o suport d'una companyia. El risc de continuïtat de negoci és, de manera paral·lela, la possibilitat de tenir pèrdues financeres derivades de la indisponibilitat dels sistemes informàtics necessaris per a l'execució d'aquests processos. Incloure la menció a les pèrdues financeres no és causal. Aquests riscos tenen una capacitat disruptiva molt rellevant que es pot mesurar i s'ha d'erradicar com a part de la gestió de la solvència econòmica d'una companyia.

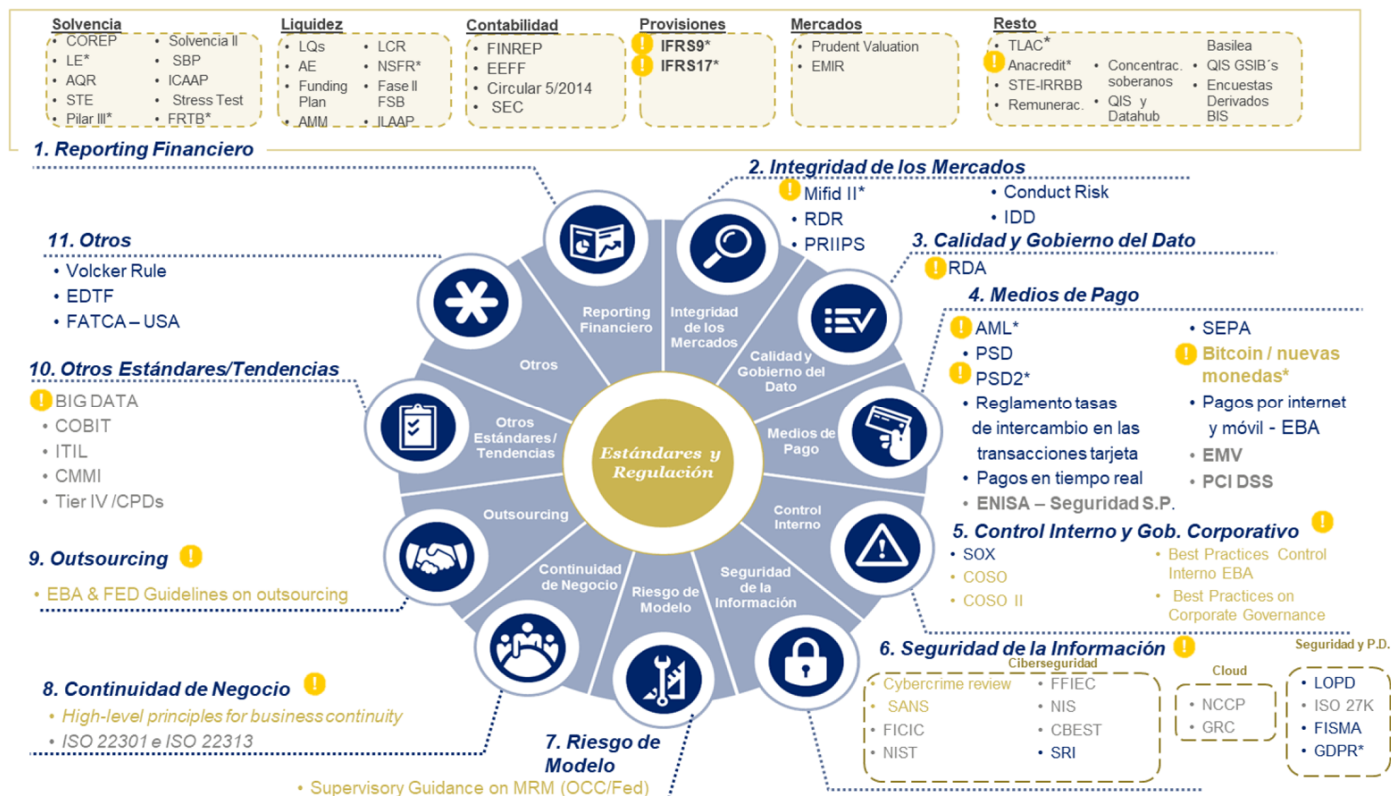
La transformació digital accelerada dels darrers anys ha augmentat la complexitat, obertura i interrelació entre els sistemes informàtics. L'existència de múltiples capes de hardware i software interconnectades implica que l'aplicació de canvis moltes vegades pugui produir vulnerabilitats de seguretat no cobertes o caigudes dels sistemes. El risc de gestió del canvi és la probabilitat de patir un incident de seguretat o de continuïtat de negoci per un canvi executat sobre la plataforma tecnològica necessària per a l'execució dels processos.

D'altra banda, la pressió en els costos i l'aparició de nous models de servei en el núvol controlats per tercers ha augmentat notablement la dependència en tercers, reduint el control directe que es té sobre la tecnologia utilitzada. El risc d'externalització és la probabilitat de patir incidents de seguretat o de continuïtat de negoci en tecnologies gestionades per tercers.

Per últim, el risc de prendre decisions equivocades a causa de la falta d'informació veraç i íntegra es coneix com a risc d'integritat de la informació. No obstant, la seva gestió sol tenir matisos diferents, per la qual cosa se sol excloure de l'àmbit d'acció dels riscos tecnològics, tenint entitat pròpia sota la responsabilitat dels Chief Data Officers de cada companyia.

2. Context normatiu. Guies i directrius, però de compliment obligatori

La importància dels riscos esmentats ha portat als diferents reguladors a generar un volum molt elevat de regulacions per assegurar la seva correcta gestió. En aquest sentit, existeixen tan regulacions transversals (LGPD, NIS), com sectorials (directrius de l'EIOPA) o requeriments específics inclosos en regulacions més generals (PSD2). La visió global pot resultar, fins a cert punt, aclaparadora. Però, afortunadament, existeix una coherència adient entre les diferents normatives, la qual cosa facilita poder garantir el seu compliment.

Visió global de regulacions i estàndards amb rellevància en la gestió de riscos tecnològics

Les Directrius sobre govern i seguretat de les tecnologies de la informació i de les comunicacions de l'EIOPA (eiuropa-gls-ict-security-and-governance-es.pdf (europa.eu)) -la normativa europea més recent i rellevant en el sector assegurador- són d'obligatori compliment des de l'1 de juliol del 2021. En aquestes, l'EIOPA especifica mitjançant vint-i-quatre apartats els seus requisits de gestió del Risc ICT i de seguretat. De manera resumida, es pot parlar de vuit grans impactes a tenir en compte:

- **Govern i estratègia:** Es defineix la responsabilitat del Consell d'establir un govern intern sòlid i un marc de control intern que assigni funcions clares al personal de les organitzacions. A més, es requereix un establiment i comunicació d'una estratègia ICT alineada amb l'estratègia de negoci i una gestió i erradicació dels riscos de seguretat i ICT a través de funcions de control independents i objectives (garantint la independència de les tres línies de defensa i reportant la segona línia de defensa directament al Consell).
- **Marc de gestió dels riscos de seguretat i ICT:** S'exigeix que les asseguradores i reasseguradores mantinguin actualitzat un inventari amb les seves funcions de negoci, rols, processos de suport i recursos d'informació, classificant-los en funció de la seva criticitat en termes de confidencialitat, integritat i disponibilitat i que s'avaluïn periòdicament els riscos operacionals relacionats amb els riscos de seguretat i ICT, amb l'impacte sobre l'organització. A més, requereix l'execució periòdica d'auditories sobre la gestió i govern dels riscos ICT.
- **Política de la seguretat de la informació:** Es requereix l'establiment d'una política de seguretat de la informació que recull a un alt nivell els principis i regles per a protegir la confidencialitat, integritat i disponibilitat de la informació, així com els rols i responsabilitats per a la gestió dels riscos ICT. La política ha de ser comunicada a tots els treballadors de l'organització i ser aplicable als proveïdors de serveis.
- **Control d'accessos:** Aquestes directives posen especial èmfasi en el control d'accessos i el seu monitoratge, establint requisits mínims relatius a: Need-to-know, mínim privilegi i segregació de funcions, utilització de comptes genèriques, usuaris privilegiats, mitjans d'autenticació, gestió de drets d'accés, gestió d'accés remot i establiment i monitoratge de logs d'accés.
- **Monitoratge de la seguretat ICT:** S'exigeix la implementació de procediments per assegurar la confidencialitat, integritat i disponibilitat dels sistemes i serveis ICT mitjançant la implementació de mecanismes que assegurin la integritat dels actius de l'organització, així com el monitoratge continuat i la realització d'una anàlisi periòdica per la identificació de vulnerabilitats.

- **Gestió de les operacions ICT:** Es descriuen els requeriments per a la gestió dels projectes ICT, inclosa l'adquisició, desenvolupament i manteniment dels sistemes i serveis ICT. Les entitats financeres han de garantir l'avaluació controlada dels canvis en la seva producció, comprovació, aprovació i implementació.
- **Gestió de la continuïtat i incidents de seguretat:** S'especifiquen les expectatives en relació amb la gestió de la continuïtat del negoci i la gestió dels incidents de seguretat. Les asseguradores i reasseguradores han de garantir que comptin amb plans i procediments de resposta, recuperació i comunicació d'efectius.
- **Externalització de sistemes i serveis ICT:** S'estableix la necessitat de garantir una adequada gestió dels serveis externalitzats, havent d'establir-se contractualment els acords de nivell de servei, requisits de control, drets d'accés i auditoria, així com concretar la ubicació de les dades.

La implementació d'aquests requisits és un procés de millora continuada que queda simplificat amb un model de referència clar i ordenat, la identificació dels gaps respecte aquest model i l'elaboració d'un pla d'erradicació en successives iteracions.

3. Model de referència. Un punt de partida ordenat

Contràriament al que sol passar en altres àmbits, la gestió de riscos tecnològics disposa de molts marcs de referència i literatura associada que permeten optimitzar aquesta gestió a la nostra companyia. De fet, existeix una quantitat tan àmplia de marcs, regulacions i bones pràctiques que pot ser complicat sintetitzar un pla d'acció. Sens dubte, tots ells poden ser analitzats des de tres eixos: estratègia, govern i organització, mitigació del risc, mesura i monitoratge.

3.1 Estratègia, govern i organització

L'estratègia de riscos tecnològics parteix d'una especificació d'alt nivell d'apetit als riscos en qüestió dins l'organització. Addicionalment, ha d'estar alineada amb l'estratègia de negoci i l'estratègia de sistemes als quals condiona. Per això, des del punt de vista de govern, és l'alta direcció, tant en l'àmbit executiu com del mateix Consell d'Administració, qui té la responsabilitat de definir-la i de dotar a l'organització dels recursos necessaris per a executar-la. Els responsables de seguretat i les seves contrapartides en les segones línies de defensa reben l'encàrrec i els mitjans per a materialitzar aquest apetit en mesures d'erradicació concretes, crear un marc normatiu intern adequat i mesurar la seva efectivitat per identificar i corregir desviacions.

3.2 Protecció, detecció i resposta

Els responsables de seguretat s'encarreguen de l'erradicació del risc tecnològic, de manera que aquest compleixi amb l'apetit al risc de l'organització. Per aquest motiu s'executen cinc tasques fonamentals:

- **Identificar:** Definir quins sistemes i entorns necessiten protecció, el seu nivell de rellevància i les amenaces a què estan exposats.
- **Protegir:** Definir i implementar mesures de seguretat que redueixin la probabilitat d'ocurrència d'un esdeveniment o continguin el seu impacte. S'aconsegueix mitjançant la implementació de controls que redueixen la probabilitat d'ocurrència d'un esdeveniment (exemple: firewalls) o el seu impacte (exemple: còpies de seguretat).
- **Detectar:** Definir i implementar les activitats i controls per alertar davant l'ocurrència d'un esdeveniment de ciberseguretat. Aquesta tasca és fonamental per a minimitzar els impactes. Molts esdeveniments comencen mesos abans de la materialització de l'impacte de manera inadvertida.
- **Respondre:** Executar accions durant un incident que redueixin el seu impacte global. Una resposta coordinada i efectiva pot ser tant o més important que la implantació de controls. La proximitat de canals de comunicació o rols i prioritats clares en una situació d'emergència poden multiplicar l'efecte d'un incident.

- **Recuperar:** Procés per al restabliment de la situació anterior a l'incident. Implica tant la recuperació dels sistemes afectats com l'anàlisi forense de les causes mare i la implementació de noves mesures que optimitzin l'estratègia de defensa.

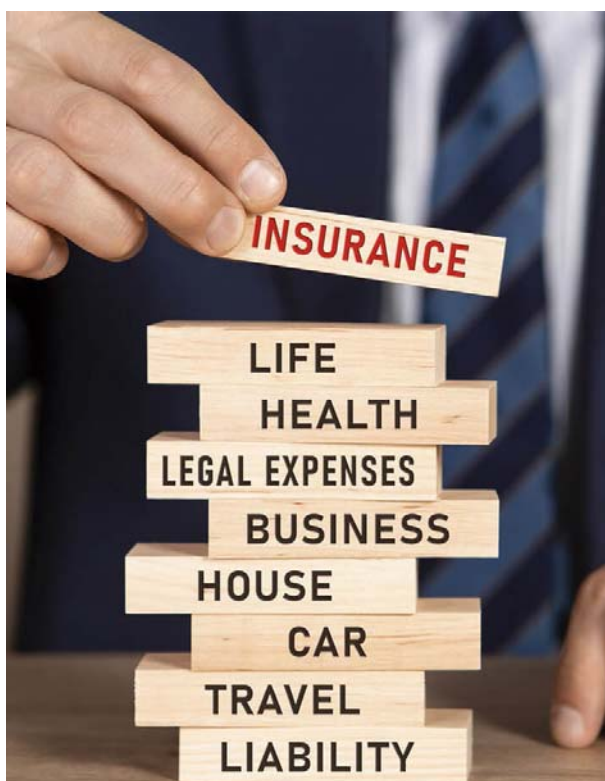
3.3 Mesura i Reporting

Establir un esquema de millora continua requereix la mesura i report del risc, punt on els actuaris poden tenir un paper fonamental pel seu coneixement metodològic, de negoci i la seva independència amb la primera línia de defensa. Per això, han de recolzar-se en tres pilars:

- **Seguiment dels processos i l'arquitectura tecnològica del suport:** La probabilitat d'ocurrència d'un esdeveniment depèn de les amenaces a les quals està exposada la tecnologia i als controls tècnics implementats. Els impactes, no obstant, depenen dels processos afectats per un incident. La vinculació correcta entre ambdós permet una mesura adequada.
- **Intel·ligència, indicadors de maduresa i informació històrica:** Contràriament al que succeeix amb altres riscos, és poc fiable realitzar una estimació del risc basada en la història d'incidents de l'organització. Aquests esdeveniments són molt poc freqüents, tenen un impacte molt elevat, es produeixen per causes que varien en períodes de temps molt curs i, després d'aquests, es produeixen canvis significatius en l'estratègia de defensa. Per això, la intel·ligència proporcionada des de la primera línia amb les amenaces més rellevants actives i l'avaluació del grau de maduresa dels controls importants són els inputs més significatius. La informació històrica és, en aquest cas, útil com a backset de la mesura.
- **Metodologia de mesura:** S'ha de disposar d'una metodologia de valoració de riscos que permeti prioritzar la criticitat d'aquests mitjançant criteris d'impacte i probabilitat, tenint en compte els riscos inherents a partir de les amenaces identificades i considerant la maduresa dels controls per a obtenir el risc residual. Malgrat que històricament han primat les aproximacions qualitatives, la traducció a imports econòmics mitjançant metodologies quantitatives de risc operacionals està sent una tendència important en el mercat, donat que permet expressar de manera més comprensible el risc a l'alta direcció, simplificant la presa de decisions.

4. Conclusió: El paper dels actuaris davant d'un dels riscos més disruptius

La gestió dels riscos tecnològics s'està convertint en un dels reptes més rellevants per a assegurar la solvència i la continuïtat d'una companyia. La seva erradicació requereix un procés de millora contínua i àgil que permeti adaptar-se a situacions i amenaces gairebé a temps real. La involucració de l'alta direcció és fonamental per a definir una estratègia adequada. De fet, és un requisit de la regulació vigent. Perquè aquesta involucració sigui efectiva han de disposar d'informació comprensible i ben estructurada que vinculi les mesures de mitigació amb el seu coneixement del negoci. El paper dels departaments de risc per a mesurar i transmetre aquest risc entre els diferents intervinents és crític per assegurar una gestió correcta d'aquest.

MS^o
ManagementSolutions
Making things happen

Management Solutions és una firma internacional de serveis de consultoria. Amb més de 2.500 professionals i presència en més de 40 països, compta amb equips multidisciplinaris especialitzats en diferents àmbits com finances, actuarial i transformació per a les principals asseguradores nacionals i internacionals

www.managementsolutions.com

[in](#) [f](#) [@](#) [v](#) [y](#)

entrevista

Christopher Bunzl

Director General de la Mutua de Propietarios

Mutua de Propietarios va iniciar la seva trajectòria fa 186 anys, el 30 d'abril de 1835, amb la denominació de Sociedad d'Assegurances Mútues Contra Incendis de Barcelona, essent aleshores la seva finalitat protegir els edificis d' incendis. Quins són actualment els seus compromisos per al futur? Han canviat des d'aleshores?

Des del ja llunyà 1835 han canviat moltes coses a la nostra societat i, aquella Societat d'Assegurances Mútues Contra Incendis de Barcelona s'ha transformat en el que és avui el Grup Mutua de Propietarios, líder en oferir solucions globals als grans reptes de la propietat immobiliària.

En aquesta transició de la companyia asseguradora hem afermat la mitigació de riscos per al propietari mitjançant les nostres assegurances de comunitats, impagament de lloguer i habitatge, però hem vist que tenim capacitat per a oferir serveis molt més enllà del producte assegurador i que som capaços de garantir la protecció immobiliària en el seu conjunt.

En certa manera, podríem dir que la nostra vocació de protegir els edificis segueix intacta però, amb els anys i les noves necessitats dels propietaris, hem anat ampliant el nostre ecosistema i considerem essencial protegir també a les persones que resideixen en aquests edificis.

En l'entorn canviant en què vivim, i sumant-hi els efectes de la pandèmia, hem vist accelerats alguns dels reptes que ja teníem per al futur com a Grup i que, en general, també són compartits pel sector assegurador.

En aquest sentit, estem convençuts que hem de seguir millorant la nostra experiència de client i la digitalització dels nostres processos. La informació és vital per al seguiment de qualsevol negoci però, en el nostre cas, i concretament en el conjunt de comunitats, és especialment important a causa de la seva alta freqüència de sinistralitat, superior al 170%. D'altra banda, també volem seguir invertint en la contractació de productes i serveis de forma totalment digital ja que, a més de millorar l'experiència del client i de la xarxa, ofereix noves finestres d'oportunitat que resulten en una major qualitat del servei.

La climatologia és un altre dels reptes de futur del sector assegurador. El canvi climàtic ha vingut per a quedar-se i la prevenció i manteniment en els edificis és la millor medicina de què disposem com a Grup per a combatre'l. És per aquest motiu que estem invertint en projectes d'innovació que ens permetin avançar-nos a aquesta nova realitat.

Per últim, com a Grup som capaços de retenir i atraure el talent, ja que disposem d'unes majors oportunitats per a tot el nostre equip humà que, en essència, son el motor del que és avui el Grup Mutua de Propietarios.

El seu grup ha creat un conjunt de productes i serveis al voltant de la propietat Immobiliària que l'han portat a la creació d'entitats especialitzades. Així tenen la Fundació de Mutua de Propietarios o Sensedí. Ens pot comentar els serveis addicionals que els seus mutualistes o clients poden obtenir d'aquestes entitats i com s'integren en el pla estratègic del grup?

Al 2020 vam realitzar el primer Pla Estratègic com a Grup que ens va permetre maximitzar les sinergies que tenim entre les diferents companyies que componen el Grup i, així, oferir una cartera de productes i serveis global que ens permet oferir tota mena de solucions en l'àmbit immobiliari.

Concretament, hem agrupat la nostra proposta de valor de Grup al voltant de quatre pilars, a través dels quals oferim aquestes solucions globals als grans reptes de la propietat immobiliària:

- **La mitigació de riscos per al propietari** a través de les nostres assegurances de Comunitats, d'Impagament de Lloguer i de Llar, que hem anat adaptant a les necessitats actuals.
- **El manteniment dels immobles**, oferint serveis pericials i tècnics a través de Sensedí, alguns inclosos en les cobertures dels productes asseguradors de Mutua de Propietarios, i que afavoreixen tant el manteniment de l'edifici com la prevenció de riscos per al futur així com totes les assistències i reparacions a través de Funciona que puguin sorgir, sigui vinculades a l'assegurança o a necessitats sota demanda.
- **L'accessibilitat de l'habitatge** a través de la Fundació Mutua de Propietarios—que ofereix programes d'ajudes econòmiques i préstecs bonificats a les comunitats de propietaris entre altres serveis i que ha contribuït al disseny de productes asseguradors pensats per a persones amb mobilitat reduïda com l'Habitatge sense Barreres.
- **La sostenibilitat de l'habitatge**, amb serveis oferts per Sensedí, focalitzats en la sostenibilitat de les comunitats i dels habitatges que ajuden a aconseguir consums més sostenibles i responsables amb l'entorn, destacant l'anàlisi i implementació de punts de recàrrega elèctrics i plaques solars, l'anàlisi de l'eficiència energètica, tant d'edificis com d'habitatges, l'anàlisi de factures elèctriques o l'auditoria energètica i el certificat d'eficiència energètica.

Sembla que Mutua de Propietarios estén la seva activitat al país veí, Portugal. Quins han estat els posicionaments estratègics per aquesta obertura a l'exterior en lloc d'obrir-se a noves branques d'assegurança.

El Grup Mutua de Propietarios som l'única entitat especialista en la protecció de la propietat immobiliària i, tal com he comentat abans, hem centrat els nostres esforços i inversions en donar i reforçar els nostres productes i serveis en aquesta direcció.

Per tant, en el moment en què identifiquem l'oportunitat de desenvolupar a Portugal l'assegurança d'Impagament de Lloguer, juntament amb un soci local, ens sentim molt còmodes, ja que és un producte amb el qual vam ser pioners al mercat espanyol i amb el qual seguim essent líders.

I tot això encaixa amb la nostra estratègia d'especialistes, amb la qual busquem seguir creixent amb criteris racionals, fent èmfasi en les nostres fortaleses però, al mateix temps, buscant una major diversificació dels nostres riscos. En aquest sentit, l'obertura al mercat portuguès reforça el nostre coneixement de l'assegurança d'impagament de lloguer i, alhora, ens permet millorar la nostra diversificació geogràfica.

Estan especialitzats en cobertures immobiliàries, per la qual cosa la seva activitat gira entorn de les assegurances de la Llar, Comunitats, Lloguers, així com la realització de serveis tècnics. Quins avantatges té aquesta especialització en el mercat? D'altra banda, quan els seus mutualistes tenen necessitat d'un altre tipus d'assegurança, com, per exemple, una Assegurança d'Automòbils, quina és la seva forma d'actuació?

Els avantatges de l'especialització són, principalment, que el nostre talent, creativitat, experiència i recursos estan concentrats en millorar, en innovar i en aportar valor al mercat en aquest àmbit concret, en el nostre cas el de l'erradicació de riscos immobiliaris patrimonials i funcionals.

Aquest focus tan específic fa que el resultat mesurat en termes de noves cobertures, serveis i increment de valor per l'assegurat sigui, comparativament amb el mercat, molt elevat; per posar alguns exemples, Mutua de Propietarios va ser la primera companyia en connectar directament amb el Cadastre estatal per poder recollir online les dades dels edificis per tal de minimitzar els errors en la subscripció, i és avui l'única companyia que està connectada, a més, amb tots els cadastres forals; vam ser la primera, i som avui l'única companyia que inclou la realització gratuïta de les ITE/IEE normatives sobre els edificis assegurats a Mutua de Propietarios, afavorint així que els copropietaris es comprometin amb la cura a llarg termini dels seus immobles; som l'única asseguradora que ofereix una oficina tècnica als seus mutualistes i mediadors per a poder tractar problemes funcionals o d'eficiència energètica dels seus edificis, etc...

Pel que fa a la segona pregunta, els nostres mutualistes ens identifiquen clarament amb l'erradicació de riscos immobiliaris. Pel que fa a la resta dels riscos que necessitin cobrir, no acostumen a demanar solucions a Mutua de Propietarios però, en els casos en què sí ho fan, se'ls ofereixen solucions a través de la corredoria Mutuarisk.

Les empreses que no cotitzen en borsa o formen part de grups que cotitzin, hauran d'esperar a l'arribada d'un Nou Pla Comptable per a Entitats Asseguradores per a integrar a la seva comptabilitat els criteris de les normes IFRS 17 y 9. Quins passos ha emprès la seva Entitat amb la finalitat d'anar preparant-se per aquest canvi? Com valora l'impacte que produirà la seva implementació definitiva?

Hem completat un Gap Analysis i analitzat l'impacte de les noves formes comptables en el nostre balanç i compte de pèrdues i guanys. A aquests efectes, hem reconstruït els balanços i comptes de resultats 2020 i 2019 sota criteris IFRS 17 per a poder avaluar el seu efecte. Tanmateix, s'han identificat els principals impactes i canvis a adoptar per les diferents àrees o processos de la Mútua (Finances, Actuarial, Sistemes d'Informació i Disseny de Productes) i s'ha valorat el procés de transició a IFRS 17 així com les decisions metodològiques a adoptar, principalment les relatives a la valoració de productes, corba de descompte i ajustament del risc.

Atès al nostre tipus de negoci, no estimem un impacte significatiu derivat d'IFRS 17, ja que els nostres contractes poden valorar-se amb el mètode de Premium Allocation Approach (PPA). D'aquesta manera, no

detectem un efecte rellevant en la valoració de les nostres inversions a conseqüència de l'aplicació d'IFRS 9. Si bé, és cert que l'adopció d'aquestes noves normes implicarà un esforç important i un canvi d'enfocament en la generació i compressió dels estats financers.

Mirant el que hem passat aquest darrer any i mig, quins han estat els principals efectes que han experimentat en el negoci a conseqüència de la pandèmia actual?

En termes purament comercials, s'ha notat molt l'efecte del confinament. Per una banda, la contractació de noves pòlisses de Comunitats s'ha endarrerit significativament al no convocar-se reunions de veïns i no poder arribar a acords de comunitat. Això també ha tingut conseqüències, per una altra banda, en la nostra taxa d'anul·lacions, tradicionalment inferior a la dels nostres competidors i que, aquest 2020, han marcat el rècord de mínims.

En termes de sinistres, en Llar i Comunitats hem detectat les incidències més aviat, poder per l'efecte de què la gent passava més temps a casa i se n'adonava abans dels problemes, amb la qual cosa la seva intensitat també ha estat menor. En aquest àmbit, gràcies a què estàvem ja preparats des de la nostra pràctica d'innovació, hem fet un gran salt endavant en el peritatge on-line gràcies a una solució desenvolupada internament a Sensedi, la nostra filial especialitzada en peritatges y solucions tècniques i d'eficiència energètica; aquesta solució ens ha permès reduir els terminis de resposta, no haver d'entrar als habitatges en un moment d'especial sensibilitat als contactes presencials i augmentar, al mateix temps, la satisfacció del client.

Per últim, en l'àmbit de rendibilitat, l'efecte més important s'ha donat, com era d'esperar, en la branca d'impagament de lloguers, on la freqüència de sinistralitat es va triplicar en el període de màxima incidència de la pandèmia i encara s'està recuperant per a tornar a nivells pre-COVID.

En relació amb el govern de l'Entitat, podria comentar si apliquen criteris de Bon Govern i Responsabilitat Social més enllà dels obligatoris?

Actualment, totes les entitats asseguradores hem de complir amb uns nivells de govern corporatiu molt exigents que, en el cas de les mútues, per la nostra naturalesa específica considerem que han de ser-ho encara més. En aquest sentit, el Grup Mutua de Propietarios, tenim un model de govern corporatiu en el qual, tan el Consell d'Administració com la Direcció General i les funcions clau restants tenim responsabilitats diferenciades i actuant com a contrapesos, "checks and balances" en l'argot polític i de govern anglosaxó.

A mesura en què el Grup Mutua de Propietarios va creixent, tan en mida com en complexitat de gestió, revisem periòdicament diferents aspectes del nostre govern corporatiu, sempre amb l'objectiu de millorar-lo.

Pel que fa a la Responsabilitat Social Corporativa de Mutua de Propietarios, destacar la constitució de la Fundació Mutua de Propietarios el 2017, la missió de la qual és millorar la qualitat de vida de les persones amb mobilitat reduïda, facilitant la seva accessibilitat a l'habitatge i al seu entorn.

Durant aquests darrers anys, la Fundació Mutua de Propietarios ha tingut un impacte elevat en la millora de l'accessibilitat, amb més de 600.000 euros en ajudes concedides des de l'inici de la seva activitat el 2018, més de 650 habitatges beneficiats, l'execució de 1.800.000 euros en obres d'accessibilitat i 1.400.000 euros en préstecs gestionats. Ha rebut el Premi Agripina a la millor campanya en la seva categoria RSC i Premi xarxes d'acció, així com rebut una menció per part del relator de l'ONU pels estudis i les dades dels informes d' "accessibilitat de les llars a Espanya" i de "Mobilitat reduïda i accessibilitat".

Amb més de 100.000 mutualistes i 60.000 immobles assegurats, quins procediments de gestió de qualitat tenen implantats per a conèixer el grau de satisfacció dels seus clients en relació amb els productes o serveis que tenen contractats?

En el Grup Mutua de Propietarios, un dels nostres objectius més importants és garantir als nostres clients uns productes i serveis de gran qualitat.

Realitzem de manera continuada, cada mes de l'any, enquestes als nostres asseguradors després del finançament del sinistre. En aquestes, avaluem aspectes quantitatius com, per exemple, la seva satisfacció vers la resolució del sinistre, en l'àmbit global amb Mutua de Propietarios i el seu nivell de recomanació de Mutua de Propietarios a través del NPS (Net Promoter Score). Així mateix, també els preguntem per aspectes concrets del procés de gestió del sinistre com, per exemple, la facilitat en la comunicació del sinistre, la gestió del pèrit i dels reparadors, en cas que hagin intervingut, o sobre la seva percepció del temps de gestió global del sinistre. En tots aquests indicadors quantitatius busquem l'excel·lència en comparació amb els nostres competidors en relació amb les expectatives dels clients.

Adicionalment, recollim aspectes qualitatius, donant la possibilitat de compartir amb Mutua de Propietarios què és el que valoren positivament i què és el que consideren que pot ser millorat. Tota aquesta informació ens resulta de gran ajuda per identificar possibles punts de millora i adaptar els nostres processos a les necessitats dels nostres clients.

Els processos de negoci es basen, cada vegada més, en noves tecnologies. Com s'afronta, des de la seva organització, aquest repte? Quines mesures específiques implanten en relació amb clients, canals de distribució i la gestió general del negoci?

Per al Grup Mutua de Propietarios és fonamental treballar en la millora continuada de tots els nostres processos i millorar l'experiència de l'usuari en tots els canals. És per això que considerem clau apostar per l'omnicanalitat, prioritzant els punts d'interacció amb clients, mediadors i usuaris interns, actualment fent especial èmfasi en el procés d'on-boarding.

Una part fonamental de la nostra estratègia està basada en la digitalització. En aquest sentit, tenim l'objectiu d'eliminar l'ús del paper, potenciant canals de comunicació més àgils i directes com, per exemple, chatbots, seguiment de les xarxes socials i la implementació de la firma digital en tots els nostres processos.

D'altra banda, continuem avançant en proporcionar serveis a les plataformes de mediació o portals immobiliaris perquè els usuaris d'aquestes puguin disposar de les funcionalitats de contractació i informació actualitzada i centralitzada de forma fàcil i àgil. Sens dubte, el nostre ecosistema d'amplificació de serveis ha estat clau per a la integració amb les principals aplicacions del sector assegurador i immobiliari.

La nostra aposta passa també per disposar d'una visió 360 dels nostres clients totalment digitalitzada, que permeti fer un seguiment detallat des del seu primer contacte com a client potencial, durant tot el procés de contractació i prestant especial atenció al servei postvenda.

Des del Grup Mutua de Propietarios es prioritza l'estar en l'avantguarda en l'àmbit tecnològic com a eina per a donar el millor servei als nostres clients, per la qual cosa s'ha apostat, tant a nivell d'experiència d'usuari com en assegurar un rendiment òptim de les aplicacions, polítiques d'alta disponibilitat, escalabilitat de les aplicacions i rendiment millorant amb la híper-convergència dels sistemes de virtualització. Actualment, estem posant èmfasi en les noves tendències com l'automatització de processos amb RPA, així com analítica de dades amb Big Data i Intel·ligència Artificial per a identificar els interessos dels nostres clients amb la finalitat de proporcionar-los els productes més adequats per a ells i permetre'ls preparar campanyes segmentades.

Un dels elements de diferenciació en relació amb altres empreses del sector és la perspectiva completa de les operatives dels nostres clients a través de les empreses del grup (assegurances, assistència, peritatges, serveis tècnics a l'immoble, etc.). En aquest sentit, la integració dels departaments TI ens permet tenir una visió global de l'experiència, tan dels nostres usuaris com del nostre negoci B2C, B2B i B2B2C.

En relació amb la sostenibilitat del planeta, com contribueix la seva entitat en la lluita contra aquest problema? I, pel que fa a la gestió de l'actiu, tenen en compte, d'alguna manera, criteris ESG (ambientals, socials i de govern) a l'hora de planificar la gestió de les inversions?

En l'àmbit de Responsabilitat Social Corporativa es venen desenvolupant accions en el marc dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS) definits per les Nacions Unides. Tanmateix, per als propers exercicis s'ha definit un pla específic focalitzat en aquells objectius (salut i benestar, reducció de desigualtats, ciutats i

comunitats sostenibles i acció pel clima) sobre els quals considerem que podem influir-hi de manera més activa.

Pel que fa a la gestió de l'actiu, la nostra política d'inversions contempla l'aplicació de criteris ESG en el procés d'anàlisi i selecció d'instruments financers. D'igual manera, s'han establert objectius específics en termes d'índex de sostenibilitat, tan per a la nostra cartera financera global com per la cartera de renda fixa. Actualment, està utilitzant la informació facilitada pel proveïdor Sustainalytics.

D'altra banda, Mutua de Propietarios està adherida als Principis per la Inversió Responsable de les Nacions Unides (UNPRI) i exigeix a qualsevol nou intermediari, dipositari, assessor o gestor d'inversions, estar adherit als mateixos per operar amb la Mutua de Propietarios.

La implantació de Solvència II ha obligat moltes asseguradores a gestionar els seus fons propis amb un rigor més elevat. Com a mútua, quina estratègia esteu aplicant en relació amb aquests fons en qüestió?

La nostra ràtio de solvència es manté de forma recurrent per sobre del 250%. Pel que fa a la tipologia del nostre negoci, el consum més elevat de capital ve derivat dels riscos de subscripció i de mercat. Conseqüentment, en l'àmbit del risc de subscripció hem desenvolupat el procés d'identificació i anàlisi del risc catastròfic que cada vegada té una major rellevància en el negoci assegurador i s'han optimitzat les cobertures de reassegurança com a instrument de mitigació. En relació amb el risc de mercat, la nostra política d'inversions es basa en el principi de prudència i està enfocada en mantenir el consum de capital en els marges definits en el nostre apetit al risc. Disposem d'indicadors específics de risc i de plans de contingència que s'activen conforme a la superació d'indicadors preestablerts.

També existeixen límits de tolerància al risc definit en termes de contribució a la composició del Capital de Solvència Obligatori (CSO).

La gestió del capital es realitza, tanmateix, des d'un enfocament prospectiu en els informes ORSA periòdics i es disposa d'eines específiques per a realitzar projeccions i analitzar diferents escenaris com a part integrant de les decisions de gestió. També es té en consideració el capital necessari per afrontar aquells riscos que no estan contemplats en la fórmula estàndard de Solvència II i que tenen una importància creixent.

MUTUA DE PROPIETARIOS

tus inmuebles en forma

Les mútues d'assegurances, per la seva forma jurídica i la seva gestió, tradicionalment prudent, gaudeixen, en general, d'una posició molt àmplia de solvència i de fons propis, suficients per afrontar els reptes futurs.

En relació amb la gestió del personal, quines mesures s'apliquen a la seva Entitat per a fomentar la conciliació de la vida personal i laboral? I, quines mesures excepcionals han implantat a conseqüència de la pandèmia actual?

Des de fa molt temps, Mutua de Propietarios es preocupa perquè els treballadors/es puguin compaginar de manera equilibrada la seva vida professional i personal. Aquesta preocupació la plasmem en mesures com la flexibilitat horària i el teletreball.

En aquest sentit, algunes de les mesures, implantades ja abans de la pandèmia, inclouen:

- Flexibilitat en l'entrada i al migdia; flexibilitat d'entrada per treballadors/es per guàrdia legal o d'atenció i horaris adaptats a les necessitats personals.

- De manera voluntària, des de 2018, l'opció de poder gaudir de fins a 2 dies de teletreball a la setmana.
- Visites mèdiques sense l'obligació de recuperar hores, disponibilitat de 24 hores laborables a l'any per assumptes propis i 16 hores de lliure disposició.

En aquest context, i d'acord amb els nostres valors corporatius, la nostra gestió de la pandèmia COVID-19 s'ha basat en dos eixos principals: (1) protegir la salut dels treballadors i les seves famílies i (2) garantir a tots els mutualistes i col·laboradors el 100% de l'operativa de tots els nostres serveis.

En coherència amb aquests dos eixos, es van adoptar les següents mesures:

- Des del 9 de març de 2020, el 90% dels treballadors/es han estat treballant en remot, el 100% a partir del 16 de març.
- Dotació a més del 65% dels treballadors/es de pantalles i portàtils per al desenvolupament de la seva feina des de les seves llars.
- Cicles de proves de detecció de COVID per a tots els treballadors des de juny del 2020.
- El setembre de 2020 es va configurar el "Kit de mobilitat", format per un Portàtil, una Pantalla, un teclat, un Ratolí i una Cadira ergonòmica, duplicant els equips de treball presencial i en virtual per a tots els treballadors.
- Actualment, en data de juliol del 2021, el 85% dels treballadors/es de Mutua segueixen teletreballant.

Per tant, des del Grup Mutua de Propietarios hem seguit essent operatius des del primer dia de la pandèmia, i hem transformat les accions presencials en virtuals (per exemple, l'elaboració del nou Pla Estratègic del Grup 2021-2023, les accions formació, els projectes en marxa, les reunions de feina, etc.), així com també altres esdeveniments, com per exemple l'aperitiu de Nadal 2020 per a treballadors, sessions mindfulness també per a treballadors, diverses accions socials, etc.). La gestió i mesures adoptades per l'empresa ha estat valorada pels treballadors amb una nota del 9,00 (enquestes de clima laboral 2020 i 2021).

Com col·legi professional, sempre tenim interès per a conèixer la situació dels actuaris en les empreses. Quines són les àrees de l'empresa en què els actuaris desenvolupen principalment la seva activitat?

A Mutua de Propietarios portem més de 25 anys incloent actuaris dins la nostra plantilla, els quals han pogut créixer i desenvolupar-se professionalment en diferents àrees de la nostra entitat, si bé, en els darrers anys és quan hem incorporat un major nombre de professionals. La formació, qualificació i coneixement del mercat en aquest perfil de professionals és molt bo, la qual cosa els permet desenvolupar-se professionalment des del primer moment.

Actualment, a Mutua de Propietarios comptem amb cinc actuaris, els quals desenvolupen diferents funcions: (1) en l'Àrea de Tècnica realitzant activitats de pricing, desenvolupament de productes i subscripció d'operacions; (2) en l'Àrea Financera desenvolupant funcions de controlling i de càlcul de provisions; (3) en l'Àrea d'Anàlisi de Dades i Desenvolupament Operacional, on realitzen funcions d'anàlisi i intervenen en l'elaboració de models predictius; i (4) duent a terme la Funció Actuarial en el marc de Solvència II.

A més, també acostumem a participar en convenis de pràctiques amb la universitat, incorporant estudiants del màster de Ciències Actuarials, alguns dels quals acaben desenvolupant la seva carrera professional a Mutua de Propietarios després de les pràctiques.

La professió d'actuari té unes grans perspectives de futur, però com a professió dinàmica que és, requereix una actualització i formació continuada. Per aquest motiu, des de Mutua de Propietarios, impulsem la millora de competències dels nostres actuaris, al mateix temps que anem incorporant eines/programes per actualitzar i millorar les metodologies emprades. Per exemple, actualment, en el marc del nostre Pla Estratègic 2021-2023 tenim una iniciativa específica per a la millora de les capacitats predictives, en la qual hi participen actuaris de l'Àrea Tècnica i de l'Àrea d'Anàlisi de Dades i Desenvolupament Operacional.

Descobreix les nostres solucions sobre IFRS17:

Els nostres professionals, especialistes en riscos, analistes de dades i actuaris ofereixen una solució a mida per el **IFRS 17**. Som una entitat **INDEPENDENT** i gràcies a això, ens podem adaptar a la situació real de cada entitat per oferir-li les **MILLORS SOLUCIONS** del mercat d'acord amb les seves característiques i necessitats específiques.

Contacte:

info@aaa-riskfinance.es

M + 34 648 524 641 // M +34 648 220 663

www.aaa-riskfinance.es

entrevista

Atenodoro Villar Granados

Director d'Assegurances, Estudis Tècnics i
Processos AFA Andorra

Atenodoro (Ateno) Villar Granados va néixer l'any 1974. És diplomat en Ciències Empresarials per la Universitat Pompeu Fabra-Barcelona (1998), màster i DEA en Ciències Actuarials i Financeres per la Universitat de Barcelona (2000 i 2005 respectivament). Ha fet estudis de filosofia. És membre del Col·legi d'Actuaris de Catalunya des de l'any 2000. Acredita una llarga experiència professional com actuari a diferents països estrangers. Actualment treballa a Andorra, com Director d'Assegurances, d'Estudis Tècnics i Processos, a la Autoritat Financera Andorrana (AFA).

Des que vas acabar els teus estudis d'actuari, l'any 2000, has treballat a diferents països estrangers: Regne Unit, França, Suïssa, Rússia, CIS i altres països de l'est d'Europa, ara a Andorra..... Què és el que t'ha motivat per treballar a tants mercats diferents i quina es la principal experiència que t'ha quedat?

La principal motivació en la seva doble vessant ha sigut des d'un àmbit professional les ganes de continuar aprenent i de desenvolupar internacionalment la meua carrera professional i des d'un àmbit personal les ganes de conèixer mon.

I suposo que la principal experiència que m'ha quedat després de tots aquests anys és que la suma d'experiències viscudes en ambdós àmbits ha configurat la persona que soc ara, més global i amb més capacitat de relativitzar les coses que abans. Sense anar més lluny, molts dels amics i familiars que tinc a l'actualitat són estrangers, o inclús amb nacionalitat espanyola però que he conegut a l'estranger, i molts d'ells relacionats amb la nostra professió, i això sense entrar en detall de tota l'experiència que he guanyat com a professional.

Ens consta que de molt jove vas viatjar a l'estranger i ja vas tenir les primeres experiències amb el mon actuarial. També ens consta que vas començar a fer la formació per ingressar a la societat americana d'actuaris (SOA). Quin records guardes d'aquella època?

Probablement les meves primeres experiències amb el mon actuarial a l'estranger van ser a Irlanda i als Estats Units d'Amèrica (EUA), ambdós països anglosaxons. A nivell anecdòtic us explico una mica els records que guardo d'aquella època.

A l'estiu del 1998, i tot just abans de començar el primer any del màster de Ciències Actuarials i Financeres (ara endavant CAF), juntament amb un altre company d'estudis de CAF, vam anar a fer un intensiu d'anglès a Dublín (Irlanda). Ens allotjàvem a cases de famílies locals i per sorpresa nostre quan vam explicar-los que estàvem a punt de començar els estudis de CAF per qualificar-nos com actuaris ens van considerar, i perdoneu l'expressió, com si fóssim Déus! Ens va sorprendre molt perquè per exemple a una ciutat com Barcelona casi ningú fora de l'àmbit assegurador coneix la nostra professió. En canvi a Irlanda, les famílies de classe mitjana que ens allotjaven eren coneixedores de la nostra professió. Ens va sorprendre molt el prestigi i reconeixement que té la nostra professió i això ens va motivar molt.

Molt probablement això tingui alguna cosa a veure amb el *hub* financer que s'ha convertit Dublín. Recordo que aleshores ja sortien publicades quines serien les professions a Irlanda amb més futur i com no la d'actuari estava entre les primeres.

En relació al perquè vaig iniciar la formació per ingressar a la societat americana d'actuaris (SOA), doncs un cop finalitzat el primer any del màster de CAF, vaig anar a visitar el meu cosí que aleshores vivia a Nova Orleans (EUA). Sorpresa va ser la meua quan el meu cosí em va dir que la seva sogra sabent que estava estudiant per qualificar-me com actuari m'havia preparat una visita a l'entitat asseguradora americana on treballava perquè conegués com era la professió d'actuari als EUA, que per cert, ha estat molts anys considerada entre les tres primeres millors professions als EUA segons el ranking que elabora la revista Forbes (tot s'ha de dir que en general als EUA el sistema de pensions i de salut queden dins de l'àmbit del sector privat). La veritat és que em van dedicar tot un dia a ensenyar-me els diferents departaments on hi havien actuaris involucrats i la veritat és que el tracte va ser d'allò més encisador.

La cosa va anar a més i em van proposar una feina quan acabes el màster però aquesta estava condicionada a que com a mínim passes el primer curs (dos matèries) de la *Society of Actuaries* (SOA) i així ho vaig fer, encara que després per motius personals ho vaig deixar corre, però l'experiència va ser d'allò més bona.

Des de l'any 1999 i fins l'any 2006 vas treballar al mercat local en diferents posicions, a la consultoria i a empreses asseguradores. Quines son les teves principals experiències que recordes d'aquella època?

Realment guardo molt bons records d'aquella època. Afortunadament vaig tenir una gran exposició com actuari en les diferents branques que treballem, i.e. vida, no vida, pensions, consultoria, auditoria, subscripció, etc., i també una gran exposició internacional en algunes de les feines que vaig desenvolupar que després em serviria per fer el pas de marxar a l'estranger, ja fos pels contactes que vaig fer alguns dels quals encara avui dia mantinc l'amistat, o bé per l'experiència que suposava ja haver treballat en un entorn internacional que em donava la confiança per fer aquest pas.

També haig de dir que de la primera feina que vaig tenir com actuari marcaria la meua trajectòria professional, en aquest cas durant el darrer any de màster, va ser un projecte de migració del programari actuarial d'una entitat asseguradora local. Aquí em va quedar molt clar que el component tecnològic, com per exemple la programació avançada, la gestió de grans bases de dades, etc., seria un dels pilars del futur de la nostra professió, i pot ser no tant com a vocació però sí com estratègia, em vaig forçar a tenir una gran exposició en aquests temes, ja fos a nivell formatiu o a nivell laboral.

L'any 2007 te'n vas anar a treballar al Regne Unit, primer a Bristol i després a Londres. Què es el que et va motivar per anar-te a treballar al Regne Unit i quines van ser les teves principals valoracions d'aquella experiència?

Doncs bé, com ja sabeu el Regne Unit té un mercat assegurador molt madur i a la vegada la seva capital, i.e. Londres, és un hub internacional de les assegurances i reassegurances. Això traslladat al camp actuarial significa per una banda que és el lloc ideal per continuar formant-te a nivell professional, i per un altre banda, que hi ha una gran demanda d'actuaris en totes les seves especialitats.

Prova d'això va ser que vaig arribar un dia, el dia següent vaig enviar el meu CV a varis *recruiters* especialitzats en el camp actuarial, el mateix dia ja vaig parlar amb la majoria d'ells, en menys d'una setmana ja tenia varies entrevistes de feina i en el termini d'un mes ja estava treballant. Tot s'ha de dir que el fet d'estar especialitzat

en algun temàtica actuarial ajuda a obrir les portes i fa molt més atractiu i competitiu el teu CV, en el meu cas tenia força experiència en modelització de riscos que aleshores hi havia una gran demanda d'actuaris amb aquest perfil.

A la vegada que el meu CV incrementava significativament, vaig guanyar molta experiència amb la qual cosa la meua valoració no pot ser millor. Coses que realment et sobten són els grans volums de negoci que es mouen, el dinamisme de la plaça asseguradora i reasseguradora, evidentment com a hub internacional hi han moltes més oportunitats de negoci i a la vegada el sector reassegurador és molt fort cosa que a l'Estat Espanyol és casi inexistent per l'existència del Consorcio que subscriu primes. En definitiva, res a veure amb el que des d'un àmbit professional havia viscut anteriorment a Barcelona.

De l'any 2009 i fins l'any 2017, has treballat en molts diferents mercats, per a diferents firmes multinacionals, com a actuari. També has viscut a diferents ciutats i països. Has tingut experiències a Rússia, a altres països de l'est d'Europa, a França, a Suïssa, etc. Què ens pots dir dels mercats financers i asseguradors d'aquesta zona tan desconeguda per molts de nosaltres? Com és la feina dels actuaris en aquets mercats?

Si ho analitzem per parts, per exemple els mercats emergents com ara Rússia i CIS (*Commonwealth of Independent States* - ex-repúbliques soviètiques), aleshores hi havia molta activitat de multinacionals asseguradores entrant i sortint de diferents països. Això suposava molta càrrega de treball orientada a realitzar projectes de compra-venda d'entitats asseguradores, certificacions actuaries, suport tècnic per entrar i sortir de grans multinacionals, etc.. Per que us feu una idea, una ciutat com Moscou és un hub financer per tota aquella regió que integren els països que formen part de la CIS que aproximadament té una població d'uns 240 milions d'habitants.

Pel que fa la regió CEE (centre i est d'Europa), doncs apart de que com estats membres de la UE els hi apliquen les directives europees com ara Solvència II i que la majoria de multinacionals del sector estan presents, el que més em va sobtar és que hi havia molts *Service Share Center(s)* de grans multinacionals asseguradores, reasseguradores o inclús de grans firmes de consultoria, on tenen departaments actuaries estratègics a nivell de grup o regionals en àrees com ara la modelització de riscos, producció de números, reporting (elaboració

de les trameses d'informació), etc.. Fins aleshores pensava que la majoria dels *Service Share Centers* estaven localitzats a l'Índia, però em vaig adonar que això no era així.

En relació a la regió *Western Europe*, com per exemple països com Suïssa i França, doncs tothom ja coneix les multinacionals tan asseguradores i reasseguradores d'aquells països, de les més grans del món!

A nivell de la nostra professió, doncs per exemple, a Rússia i CIS estan més centrats en No Vida i Pensions, a la CEE a més a més de les feines més típiques doncs l'existència dels *Service Share Centers* dona lloc a l'especialització de l'actuari en branques com la modelització de riscos, i països com França i Suïssa trobaràs uns perfils de tot tipus on el pes del sector reassegurador és força rellevant i per tant l'especialització de l'actuari te més pes i això es transforma en més oportunitats pels actuaris.

Com és el nivell professional, en general, dels actuaris a altres països als que has treballat? Penses que la formació i capacitats dels actuaris espanyols es similar a la de altres països europeus?

En general el nivell professional dels actuaris d'altres països és molt bo. Un fet interessant és que vaig observar que en països emergents, tot i que les seves qualificacions són molt bones,

molts actuaris complementen la seva qualificació local amb una qualificació anglosaxona, ja sigui la anglesa o la americana, això els hi garanteix poder fer el pas internacional de forma més còmoda.

Malauradament, desconec la formació que realitzen els actuaris Espanyols a l'actualitat. Soc d'una generació on encara preniem apunts a la universitat i tot es formulava, és a dir, no veies un flux de caixa per enlloc i els casos pràctics (que no exercicis) eren quasi inexistent. A la nostra generació ens va enganxar en el moment que tot això canviava amb la qual cosa va significar que els que teníem més exposició amb temes més tècnics ens vam tenir que espavilar pel nostre compte.

Afortunadament avui en dia, i mitjançant el CAC, es pot accedir a la qualificació CERA que probablement sigui el complement ideal per afrontar els nous reptes de la nostra professió, que a nivell local no són pocs.

Has treballat a Londres, el lloc on "simbòlicament" tots els actuaris voldríem treballar, per ser el bressol del món assegurador i ara, des de l'any 2018, estàs treballant en un petit país dels Pirineus, Andorra. Què et va motivar a anar a treballar a Andorra?

Si parlem de motivacions, doncs entenc que moltes! Des d'un punt de vista professional, doncs que puc dir, tenir la tasca de crear des de zero el supervisor assegurador, per molt petit que sigui un país, és una tasca molt enriquidora i a la vegada molt exigent. En definitiva, formar part de la 4a línia de defensa t'aporta noves experiències i coneixements que complementen experiències anteriors. Per exemple, des del darrer any que tinc la certificació per supervisors *First One Programme* del *Financial Stability Institute (FSI)* que pertany al Banc Internacional de Pagaments de Basilea (BIS) i que per temes d'assegurances ho gestiona l'IAIS (internacional Association of Insurance Supervisors).

Des d'un punt de vista personal, què és Andorra? Doncs muntanyes, esports d'hivern i d'estiu, aire pur, seguretat, proximitat a grans ciutats com Barcelona i Tolosa, qualitat de l'ensenyament i un llarg etcètera. Si t'agrada lo bo, Andorra és un gran país i realment molt recomanable per viure però en qualsevol cas guardo molt bons records del meu pas per Londres, Paris i Moscou.

Les noves tecnologies estan acabant d'esborrar les fronteres nacionals. Veus en un futur competència des d'Andorra a les empreses d'assegurances que operen en el mercat espanyol? Quines limitacions formals hi ha per a aquesta competència en l'actualitat?

A curt termini no, però sí que és un bon país per atreure personal qualificat i això podria donar lloc a que alguna entitat asseguradora estrangera pugui tenir interès en establir algun centre d'excel·lència o inclús a tenir operacions de subscripció internacionals al Principat.

Tenint en compte que Andorra està negociant un acord d'associació amb la Unió Europea no descarto qualsevol escenari a mig i llarg termini.

Al marge de la teva feina com a responsable de la supervisió d'entitats d'assegurances i mediadors andorrans també col·labores en la modernització del sector financer. Quines activitats esteu desenvolupant amb aquesta finalitat?

La modernització del sector financer Andorrà està principalment lligada a l'acord monetari que té signat Andorra amb la Unió Europea que data del 2011 i que fa que s'hagin de transposar les directives europees i els seus reglaments en matèria financera.

Nosaltres com a supervisors facilitem aquesta transició a nivell operatiu implementant noves eines de reporting completament adaptades a les noves tecnologies. A més a més ho hem complementat amb una oficina virtual que ens permet interactuar amb els nostres supervisats de manera més eficient i ordenada. Tot això, ens permet automatitzar la majoria de processos de supervisió off-site per poder dedicar els nostres recursos de manera més eficient.

Sabem que esteu treballant en adaptar totes les directives europees de l'àmbit assegurador andorrà. En quin moment us trobeu? Quan tindreu finalitzada aquesta feixuga tasca?

Actualment tenim transposada la Directiva de Solvència II i el seu reglament. També tenim els esborranys preparats de la Llei del contracte d'assegurança i de la Llei de distribució d'assegurances i reassegurances (Directiva IDD). Degut a la crisi sanitària encara no s'han entrat a tràmit parlamentari però esperem que en el decurs dels propers mesos s'aprovin. També tenim un primer esborrany de la Llei del plans i fons de pensions (Directiva IORP II) però encara està en una fase d'anàlisi inicial. Ens queda per treballar la Llei del fons de liquidació d'entitats asseguradores que intentarem que el seu abast vagi més enllà de l'establert inicialment per tal de poder instrumentalitzar un fons de garantia que inclogui per exemple els riscos catastròfics, és a dir, alguna cosa semblant al Consorcio de Compensación de Seguros espanyol.

Sabem que recentment has obtingut la qualificació CERA (Chartered Enterprise Risk Actuary), a través del CAC, la qualificació de més prestigi al mon entre els actuaris experts en la gestió de riscos. Quin paper penses que tenen els actuaris en un mon on els riscos condicionen cada cop més la nostra Societat (pandèmies, riscos climàtics, riscos cibernètics, riscos financers, socials, etc.)?

Està clar que el paper de l'actuari en l'entorn actual i futur esdevé clau a les nostres societats i economies. Penso que cada cop hi haurà una major necessitat de la nostra professió però especialment en altres àmbits a banda de l'estrictament sector assegurador i reassegurador com podria ser el sector públic, bancari, industrial, de matèries primes i un llarg etcètera. Està clar que a major incertesa major necessitat de la nostra professió i espero que ben aviat els governs considerin la necessitat d'incorporar actuaris als seus *Think Tanks* per poder prendre les seves decisions basades en les millor estimacions i poder establir plans de contingència adequats al nivell de confiança que toqui, en definitiva que els criteris de la Directiva de Solvència II també apliquin a la pròpia gestió dels governs i altres empreses d'altres sectors. I repeteixo, tot això queda justificat per l'increment de la incertesa derivada de les pandèmies, riscos climàtics, riscos cibernètics, riscos financers, socials, geopolítics i un llarg etcètera que fa que el món actual esdevingui més incert.

Un altre tema que em sembla interessant comentar amb vosaltres a mode de reflexió, és que a un país veí com a França, les garanties dels préstecs dedicats a l'adquisició de l'habitatge ja es realitzant mitjançant una assegurança de caució enlloc de la tradicional hipoteca en més d'un 60% dels casos.

Has treballat al estranger des de molt jove. Animaries als joves actuaris a treballar a l'estranger? Què li recomanaries a un/a jove actuari/a del CAC?

Sens dubte animo a tots els actuaris del CAC a treballar a l'estranger i, perquè no, que es plantegin obtenir una qualificació d'actuari internacional, i aquí incloc la qualificació CERA, si més no, que ho analitzin i ho valorin perquè la plaça asseguradora catalana a dia d'avui és limitada però en canvi la demanda d'actuaris a nivell internacional continua sent excel·lent i amb perspectiva molt favorable. Entenc que costi deixar enrere una ciutat com pot ser Barcelona però un cop ho fas, una de les primeres coses que t'adones és que les distàncies es redueixen en tots el sentits, almenys els que no hem canviat de continent.

www.guycarp.com

LOOKS AHEAD

LET'S MAKE IT HAPPEN.

ESPECIALISTA EN GESTIÓN
DE RIESGOS Y REASEGURO.

Avinguda Diagonal, 545 Planta 4 • 08029 Barcelona • +34 93 328 6921
Paseo de la Castellana, 216 • 28046 Madrid • +34 91 344 7990

Partnering for impactSM

Guy Carpenter is one of the Marsh & McLennan Companies,
together with Marsh, Mercer, and Oliver Wyman.

formació

Activitats en matèria de formació al primer semestre de l'any 2021

Al primer semestre de l'any 2021 el CAC va organitzar 17 activitats de formació (cursos, jornades i webinars) de matèries variades, en les que han participat 1.194 persones, amb un total de 3.299 hores de formació impartides.

1. WEBINAR - L'ECONOMIA I ELS MERCATS FINANCERS POST COVID-19

📅 14 DE GENER DE 2021
SR. DAVID CANO (AFI)

David Cano va comentar que, possiblement, aquest any 2021 superarem els efectes més nocius de la pandèmia de covid-19, un cop s'estengui l'ús de vacunes, que, no obstant això, deixaran importants danys a l'economia i una pèrdua significativa de vides humanes.

Va comentar que els danys estructurals podrien haver estat més grans sense l'important tasca dels bancs centrals, que han donat molta liquiditat al sistema, la qual cosa ajudarà a salvar part del teixit productiu i accelerar la recuperació de l'economia.

S'espera que l'economia mundial creixi una mitjana del 5% el 2021, tot i que de forma desigual per àmbit geogràfic i per sectors. Va parlar de les megatendències que impulsaran el creixement en els propers anys (transformació demogràfica, sostenibilitat, innovació i desenvolupament emergent) i dels sectors guanyadors d'aquesta revolució (big data, biotecnologia, blockchain, canvi climàtic, ciberseguretat, 5G, digitalització, e-learning, longevitat, nutrició, robòtica, etc.).

Va dir que és probable que les polítiques monetàries expansives provoquin un cert creixement de la inflació, la qual cosa pot ajudar a reduir l'impacte del deute sobre el PIB. Va comentar que les estratègies d'inversió s'hagin d'orientar cada vegada més globalment cap a la renda variable, especialment dirigides als mercats amb més expectatives de creixement (Xina, EUA, Índia, etc.) i a sectors amb més potencial de creixement (megatendències).

En el cas d'Espanya, va comentar que el creixement potencial està històricament llastat per la dimensió molt petita de les empreses, amb poca capacitat financera i de R+D. En qualsevol cas, segons la seva opinió, la

reducció de l'impacte de la covid-19 i l'entrada de recursos de la Unió Europea a Espanya, ajudarà a l'economia a tornar al camí del creixement i recuperar l'ocupació.

Assistents: 81

2. CURS ONLINE - PROGRAMACIÓ PYTHON PER ACTUARIS

📅 18, 19, 20, 21, 25, 26 DE GENER I 1, 2 DE FEBRER DE 2021
SR. HEBER TRUJILLO

El llenguatge de programació Python, d'acord amb el "Developer Survey 2019", és un dels llenguatges de programació amb major creixement entre actuaris i professionals del data science en els últims anys, a causa, principalment, a la seva enorme flexibilitat per desenvolupar de manera eficient diferents tasques: anàlisi estadístic i actuarial, desenvolupaments de models d'intel·ligència artificial, gestió de bases de dades i desenvolupaments web, entre d'altres.

El curs, de 8 dies i 16 hores de durada va oferir els coneixements necessaris de Python per que actuaris i professionals del data science puguin explorar les següents branques de desenvolupament de Python:

- Introducció i conceptes bàsics de programació.
- Programació orientada a objectes.
- Extracció, transformació i emmagatzematge de dades (ETLs).
- Anàlisi estadística i probabilística de dades.
- Machine Learning

Al finalitzar el curs els alumnes van ser capaços de dur a terme anàlisis estadístiques de principi a fi, emprant les diferents llibreries de Python.

Assistents: 13

3. JORNADA ONLINE - RISC BIOMÈTRIC: RESOLUCIÓ DE LA DGSGP SOBRE TAULES DE MORTALITAT. EFECTES SOBRE LES ENTITATS ASSEGUADORES

📅 28 DE GENER DE 2021
SR. JOSÉ ANTONIO FERNÁNDEZ DE PINTO (DGSGP), SR. CARLOS ESQUIVIAS (UNESPA), SR. JOSÉ MARÍA POLO (VIDACAIXA), SR. FLORIAN RUDOLPH (MUNICH RE), SR. JESÚS SEGURA (AREA XXI) I SR. SERGIO SIMÓN (DELOITTE)

A la Jornada, coordinada pels actuaris Sra, Núria Casasús de Catalana Occident i Sr. Manel Pérez Tort de Fiatc Seguros, es van analitzar els efectes sobre les companyies asseguradores de les Resolucions emeses recentment per la DGSGP sobre l'aplicació de les noves taules de mortalitat espanyola publicades el 2019, que van entrar en vigor el desembre del 2020.

El Sr. Carlos Esquivias, d'Unespa, va parlar sobre el procés d'elaboració de les noves taules, que es va iniciar el 2018 destacant la intensa col·laboració entre la DGSFP, UNESPA, companyies asseguradores, actuaris, ICEA i Munich Re, entre d'altres. Les noves taules de mortalitat substitueixen les utilitzades fins ara per les entitats, basades en estudis actuarials realitzats des de l'any 2000.

El Sr. Florian Rudolph, de Munich Re, va comentar el procés tècnic i actuarial seguit per a l'elaboració de les noves taules de mortalitat i supervivència, destacant que en el mateix havien col·laborat 12 de les entitats més grans del mercat espanyol, amb una quota del mercat d'assegurances de vida del 78%.

Aspectos técnicos de las nuevas tablas de mortalidad y supervivencia, a cargo de **Florian Rudolph**, de Munich Re, Sucursal en España.

Tablas de experiencia propia: los requerimientos de la Resolución de la DGSFP y su aplicabilidad, a cargo de **José María Polo**, de Vidacaixa.

Impacto en provisiones (estados financieros) de las nuevas tablas de supervivencia. Ejemplo ilustrativo e impactos: Contabilidad y Solvencia II, a cargo de **Sergio Simón**, de Deloitte.

Riesgo Biométrico: análisis de impacto en el sector y en la generación de nuevos productos, a cargo de **Jesús Segura**, de AREA XXI.

Objetivos perseguidos por la Resolución de tablas y criterios de supervisión sobre el riesgo biométrico, a cargo de **José Antonio Fernández de Pinto**, de la DGSFP.

El Sr. José María Polo, de Vidacaixa, va parlar de l'experiència de la seva entitat, líder en el mercat espanyol d'assegurances de vida, en l'elaboració de taules de mortalitat d'experiència pròpia, una de les possibilitats incloses en la legislació vigent per a entitats amb grans col·lectius d'assegurats.

El Sr. Sergio Simón, de Deloitte, va parlar sobre l'impacte en els estats financers de les companyies asseguradores de les noves taules de supervivència, presentant diversos exemples il·lustratius, mostrant la visió de l'auditor abans de la revisió de les prestacions de les asseguradores espanyoles en els anys 2020 i següents.

El Sr. Jesús Segura, d' AREA XXI, va comentar l'impacte que tindran les noves taules de mortalitat, que probablement reduiran les tarifes de les assegurances de vida risc i requeriran majors dotacions per les assegurances de rendes, recollint les millores en l'esperança de vida reflectides en les noves taules.

La jornada va ser tancada pel Sr. José Manuel Fernández de Pinto, sotsdirector d'inspecció de la DGSFP, que va parlar sobre els objectius que persegueixen les recentment publicades Resolucions sobre taules de mortalitat, els criteris de seguiment del risc biomètric en les entitats del nostre país i les properes novetats reguladores en aquest àmbit, de vital importància per al nostre mercat assegurador.

4. WEBINAR – 2N INFORME COVID-19

📅 3 DE FEBRER DE 2021

SRA. CLARA ARMENGOL (SABADELL ZURICH), SRS. LUIS BADRINAS, CARLOS BIURRUN, JOSÉ MARÍA PLAZA (COMMUNITY OF INSURANCE), SRA. GINA FARRÚS (BARCELONA HEALTH HUB) I SR. ISIDRE MARTÍNEZ IVARS (GLOBAL ACTUARIAL)

Van participar a la conferència els Srs. Luis Badrinas, Carlos Biurrun i José María Plaza, de Community of Insurance, i el Sr. Isidre Martínez, de Global Actuarial i membre del CAC, elaboradors de l'informe. La conferència va ser presentada per la Sra. Gina Farrús i coordinada per la Sra. Clara Armengol, Responsable de Sostenibilitat de Sabadell Zurich i membre de la Junta del CAC.

En un moment tan complicat, condicionat per la pandèmia de la covid-19 que estem patint a tot el món, el sector assegurador espanyol ha donat suport a la societat mantenint el servei en tot moment, potenciant els canals digitals, augmentant la cobertura de la seva assegurança, concedint facilitats per al pagament de pòlisses i proporcionant un fons de 37 milions d'euros per a assegurances de vida a favor del personal sanitari.

Luis Badrinas
CEO Community of Insurance
& Barcelona Health Hub

Gina Farrús (Presentadora)
Chief Communication & MK
Officer de BHH

Isidre Martínez Ivars
Economista, Actuario
Global Actuarial

Carlos Biurrun
Presidente
Community of Insurance

Clara Armengol (Moderadora)
Head of Sustainability
Sabadell Zurich

José María Plaza
Advisory Board Member
Community of Insurance

L'opinió general és que aquesta crisi covid-19 2020-2021 probablement tindrà menys impacte en el sector assegurador que la crisi financera del 2008-2009, i que la recuperació segurament serà més ràpida, a mesura que avanci la vacunació de la població i la recuperació de la normalitat.

En qualsevol cas, segons l'opinió dels participants en la conferència, la pandèmia covid-19 transformarà profundament el sector assegurador a través de: L'acceleració de la transformació digital; Els canvis en la gestió dels recursos humans (teletreball, reducció de llocs de treball administratius, creació de nous llocs de treball tecnològics, entre d'altres); Major presència de formació online; Consolidació dels mitjans digitals; Canvis profunds en la mediació; Generalització de la telemedicina en assegurances mèdiques.

Tots aquests canvis, segons el parer dels ponents, fan imprescindible tenir un fort lideratge en la direcció d'entitats asseguradores i de mediació, amb coneixements en noves tecnologies i en la gestió de les persones, la qual cosa permet accelerar la gestió del canvi i adaptar-se a un nou entorn.

Finalment, els ponents van expressar el seu optimisme sobre el futur de la indústria asseguradora espanyola, que ha sabut adaptar-se als reptes econòmics i socials que se li han presentat anteriorment, guanyant quota de mercat, mantenint llocs de treball de qualitat i amb una presència creixent a la Societat.

Assistents: 74

5. WEBINAR – SOSTENIBILITAT I CANVI CLIMÀTIC: EL PAPER DE L'ACTUARI (PRIMER CICLE SOSTENIBILITAT)

📅 17 DE FEBRER DE 2021
SR. TWAN POSSEN (TRIPLE A)

El Sr. Twan PosSEN va comentar que els riscos derivats del canvi climàtic es troben entre els que tenen més impacte potencial, segons Global Risk Report 2020, publicat pel World Economic Forum.

Va explicar que les autoritats de supervisió europees del sector financer i assegurador són molt sensibles als impactes d'aquests riscos en les entitats, i que des del 2018 hi ha hagut nombroses regulacions sobre aquesta matèria, que afectaran les directives de Solvència II i IORP II, entre d'altres.

La gestió de les inversions socialment responsables (ISR/ESG) i la incorporació d'objectius de desenvolupament sostenible en estratègies d'inversió és el centre de la preocupació de les entitats asseguradores i financeres de tot el món.

Els supervisors d'assegurances recomanen que les asseguradores tinguin molt en compte els efectes del canvi climàtic a l'hora de valorar les seves polítiques d'inversió i escenaris empresarials a mitjà/llarg termini.

Ha comentat que va entrar en vigor, al març de 2021, el Reglament Comunitari 2019/2088 sobre divulgació de la sostenibilitat dels serveis financers, que obligarà les asseguradores de vida i els gestors de fons de pensions a proporcionar informació sobre la sostenibilitat dels seus productes i inversions.

El canvi climàtic i la seva regulació afectaran de manera molt diferent determinats sectors de l'economia, alguns dels quals patiran (combustibles fòssils, aerolínies, etc.) i d'altres es beneficiaran (energies renovables, nova mobilitat, etc.). Aquests escenaris han de ser avaluats per les companyies asseguradores i els gestors de fons de pensions a l'hora de decidir les seves polítiques d'inversió.

Els actuaris treballen en l'avaluació i gestió de riscos. En aquest sentit, els riscos derivats del canvi climàtic hauran de ser gestionats pels actuaris, la qual cosa requerirà una informació estadística més completa i fiable.

Finalment, va comentar que el canvi climàtic és un dels més importants als quals s'enfronta la humanitat i que la seva gestió necessita la col·laboració d'administracions, empreses i particulars.

La conferència va ser tancada pel Sr. Xavier Plana, vicepresident del CAC, que va comentar que aquesta és la segona d'una sèrie de conferències sobre "Sostenibilitat" que el CAC ha posat en marxa recentment, i que es

preveuen més accions formatives sobre aquest tema, de màxim interès per als actuaris i les companyies d'assegurances.

Assistents: 73

6. JORNADA ONLINE – L'INFORME RAONAT DEL BAREM D'AUTOS

📅 25 DE FEBRER DE 2021

SR. MANUEL MASCARAQUE (UNESPA), SR. JOSÉ PÉREZ TIRADO, SRA. OLGA TORRENTE (GABINETE TORRENTE), SR. PEDRO GUZMÁN (FIATC) I SR. MARIO ANERO (ZURICH)

La jornada es va centrar en aquelles recomanacions dirigides a la modificació de les bases tècniques actuàries que sustenten les indemnitzacions als perjudicats per lucre cessant i ajuda de tercera persona del Barem.

El Sr. Manuel Mascaraque, d'Unespa, membre de la Comissió de Seguiment de la Llei 35/2015 i membre del Grup de Treball d' Avaluació Ex Post, va abordar els aspectes processals i els aspectes jurídics-substantius de l'Informe Raonat.

El Sr. José Pérez Tirado, advocat, membre de la Comissió de Seguiment de la Llei 33/2015 en nom de les Associacions de Víctimes d'Accidents de Trànsit, ha comentat que, al seu parer, "les empreses han d'aplicar el que es preveu en la guia de bones pràctiques i que les excepcions en determinats casos (finestres) només han de ser utilitzades per les víctimes amb un informe emès per un expert actuari". També ha comentat que els grans lesionats representen una petita part de les indemnitzacions que paguen les companyies d'assegurances i que, d'altra banda, són "els grans perjudicats, econòmicament i socialment, pels accidents de trànsit, per la qual cosa han d'estar protegits en la mesura del possible".

La Sra. Olga Torrente, actuària i experta en valoració de danys per accidents de trànsit, ha comentat els aspectes econòmic-actuàries de l'Informe Raonat, així com les recomanacions financer-actuàries que afecten les bases tècniques actuàries que determinen les valoracions per lucre cessant i dany emergent.

Finalment, els Srs. Pedro Guzmán (Fiatc) i Mario Anero (Zuric) van explicar les experiències que l'aplicació de la Llei 25/2015 i el Barem d'Autos ha suposat en les seves respectives entitats i els canvis que han hagut de dur a terme per a una millor gestió dels sinistres d'assegurances d'automòbils derivats d'accidents de trànsit.

Assistents: 29

7. JORNADA ONLINE – SITUACIÓ I PERSPECTIVES DEL MERCAT ASSEGUADOR AL 2021

📅 3 DE MARÇ DE 2021

SRA. MARISA GALÁN (FIATC), SR. ANTONI FERNÁNDEZ (CAIXA ENGINYERS VIDA), SR. CHRISTOPHER BUNZL (MUTUA DE PROPIETARIOS), SR. MARIÀ RIGAU (ARAG), SR. JOSÉ LUIS FERRÉ (ALLIANZ) I SR. CLAUDIO CHIESA (BANSABADELL VIDA)

En la Jornada es va comentar que la caiguda del PIB al nostre país ha estat molt important, de l'ordre de l'11%. Malgrat això, el rendiment del sector assegurador ha estat molt positiu en conjunt, especialment en assegurances de no vida, amb una facturació de primes de 36.652 milions d'euros (+1,07% s/ 2019).

La Sra. Marisa Galan, directora general adjunta de Fiatc Seguros, va parlar sobre el sector de la salut. Va destacar que el 2020 ha estat excel·lent, amb un augment de la facturació de primes de +5% s/2019 i bons

resultats de rendibilitat. Va comentar que es tracta d'un any excepcional, molt condicionat per la pandèmia de la covid-19. Per al 2021, s'espera un menor creixement de la facturació, una major sinistralitat i la consolidació de la telemedicina com a eina de futur, entre d'altres.

El Sr. Antoni Fernández, director general de Caixa Enginyers Vida, va parlar sobre la situació i perspectives de l'assegurança de vida. Va comentar que la facturació de les primes de vida risc va disminuir un lleuger -0,3% s/2019. Pel que fa a les assegurances d'estalvi i els plans de pensions, el volum de recursos gestionats va arribar als 300 mil milions d'euros, una xifra similar a la d'anys anteriors. Com a factors clau per al 2021 va parlar del manteniment dels tipus d'interès baixos, que condicionaran el creixement de les assegurances d'estalvi i els efectes sobre el risc de les assegurances de vida de les noves taules de mortalitat. En la seva opinió, el creixement de les assegurances de vida provindrà principalment per les assegurances de vida risc i productes d'estalvi tipus "unit linked".

El Sr. Christopher Bunzl, director general de Mutua de Propietarios, va parlar sobre la situació i les perspectives de les assegurances multirisc. Va dir que el creixement de primes el 2020 va ser del 2,9%. Va parlar dels efectes del canvi climàtic amb fenòmens meteorològics extrems, cada vegada més freqüents, que afecten a la sinistralitat. També va parlar dels canvis derivats de la pandèmia de la covid-19, que han accelerat la digitalització dels processos. En la seva opinió, l'evolució de les assegurances multirisc dependrà de la recuperació de la normalitat i de l'eliminació de les actuals restriccions per la covid-19. Va expressar optimisme sobre el futur, que implica digitalització, col·laboració amb insurtech i especialització.

El Sr. Marià Rigau, CEO d'Arag, va parlar sobre la situació i les perspectives de les assegurances d'assistència jurídica i d'assistència en viatge. Pel que fa a les assegurances d'assistència jurídica, va parlar de la seva bona situació i del fort impuls que l'assegurança d'impagament de lloguers ha suposat per al sector. En la seva

opinió, el futur estarà condicionat per l'evolució dels sectors de l'automòbil i multirisc, per la cobertura dels riscos cibernètics i el desenvolupament del mercat de lloguer. Pel que fa a les assegurances de viatge i assistència a la llar, ha comentat que preveuen un augment més gran de la sinistralitat a mesura que augmenti la mobilitat, i ha destacat que el futur passa per la digitalització.

El Sr. José Luis Ferré, CEO d'Allianz Seguros, va parlar sobre la situació i les perspectives del ram d'automòbils. Va comentar que les primes del ram el 2020 van ser d'11.100 milions d'euros (-2% s/2019). Ha comentat que la sinistralitat en el sector en 2020 ha sigut inferior a la d'anys anteriors, a causa de les mesures de confinament per la covid-19 que han reduït la mobilitat dels vehicles. Com a riscos per al 2021 va parlar dels efectes de l'augment de determinats impostos (primes d'assegurances i matriculació de vehicles), la nova barem d'autos i dels canvis socials a causa de la covid-19, la digitalització i la menor mobilitat.

El Sr. Claudio Chiesa, director general de Bansabadell Vida, va parlar sobre la importància de la sostenibilitat per a les companyies asseguradores. Va comentar que la sostenibilitat és una qüestió en la qual consumidors i inversors han posat el seu focus, condicionant el seu comportament. En la seva opinió, el sector financer i assegurador hauria d'assumir un paper important en aquesta matèria. Va comentar que les inversions "verdes" seran la primera destinació de les inversions europees. Va comentar que la sostenibilitat presenta moltes oportunitats, de les quals les companyies d'assegurances han d'aprofitar.

La Jornada va ser coordinada pel Sr. Isidre Martínez, vocal de Formació i Recerca de la Junta del CAC.

La Jornada va finalitzar amb un interessant col·loqui en el qual es van analitzar i respondre les preguntes i dubtes expressats pels assistents a la mateixa.

Assistents: 177

8. WEBINAR – MODELITZACIÓ I QUANTIFICACIÓ DE LES PANDÈMIES

📅 17 DE MARÇ DE 2021

SRS. SANTIAGO ARECHAGA, ADAM STRANGE I MANUEL VILLEGAS (SWISS RE)

Les pandèmies són esdeveniments molt complexos, amb interaccions en diferents nivells entre els elements patògens i les persones, amb implicacions en gairebé tots els aspectes de la vida humana.

La modelització d'un risc de pandèmia necessita un enfocament pragmàtic i profund, per valorar les característiques fonamentals del risc.

Requereix també una anàlisi detallada de la pandèmia per a ser modelat: impactes mèdics, nombres de casos, excés de mortalitat, impacte de la vacunació, entre d'altres.

En la conferència es van presentar totes aquestes variables i el model de Swiss Re, analitzant les estratègies per al desenvolupament del model per a l'anàlisi de les pandèmies i els seus obstacles.

Assistents: 98

9. CURS ONLINE – PROGRAMACIÓ EN R

📅 29, 30, 31 DE MARÇ I 6, 7, 8, 12, 13 D'ABRIL DE 2021

SR. FRANCESC VALLVÉ

Els coneixements de programació en les companyies d'assegurances són cada vegada més necessaris, ja que permeten augmentar l'eficiència i permeten l'anàlisi de les dades en un entorn de producció.

La realització de càlculs i tractament de dades es duen a terme en tots els àmbits de les companyies asseguradores: pricing, provisions tècniques, solvència II, IFRS17, models predictius, valoracions d'actius, etc.

R és un llenguatge de codi obert que funciona en una gran varietat de plataformes (Unix, Windows, MacOS, entre d'altres).

Cal destacar la possibilitat d'executar R en el núvol (cloud), en plataformes com Amazon AWS o Microsoft Azure i la creació d'aplicacions en sistemes de computació distribuïda com Apache Spark, així com accés a plataformes de machine learning i xarxes neuronals com TensorFlow de Google o Keras, entre moltes altres.

Les possibilitats són innumerables i diverses però es requereix d'una mínima base per poder avançar.

L'objectiu principal del curs online va ser el d'oferir els coneixements essencials de programació en R per poder crear programes o anàlisi de dades en l'àmbit assegurador.

Amb aquest curs online l'alumne va poder començar a programar i especialitzar-se en els àmbits del seu interès i adquirir uns coneixements de programació clars per poder progressar en l'anàlisi de dades.

Assistents: 9

10. WEBINAR – ESTRATÈGIES I CRITERIS DE GESTIÓ DE LES INVERSIONS SOCIALMENT RESPONSABLES –ISR– (PRIMER CICLE SOSTENIBILITAT)

📅 14 D'ABRIL DE 2021

SRS. FRANCESC DURÁN, XAVIER FÀBREGAS, BAS FRANSEN I ARNAU GUARDIA (GRUP CAIXA ENGINYERS)

La conferència, la tercera del Primer Cicle de Sostenibilitat del CAC, va estar a càrrec dels senyors Francesc Duran, Xavier Fàbregas, Bas Fransen i Arnau Guàrdia, grup Caixa d'Enginyers.

A la conferència es van abordar les diferents estratègies i criteris de gestió de les Inversions Socialment Responsables (ISR). A la mateixa es van explicar com la integració dels criteris ASG (Ambientals/Socials/Governança) poden ser una font d'idees i d'oportunitats d'inversió per a les entitats financeres.

El Sr. Xavier Fàbregas, director general de Caixa Enginyers Gestió, va parlar de la integració dels factors ASG en els criteris d'inversió del grup Caixa Enginyers, que l'any 2006 ja va incloure l'etiqueta ISR en un dels seus fons d'inversió. En la seva opinió, per implementar correctament una estratègia ASG les entitats han de modelitzar diferents indicadors, interns i externs, que els permetin seleccionar les seves inversions amb criteris objectius, per al que han d'utilitzar informació interna de les pròpies empreses i informació externa.

El Sr. Arnau Guàrdia, gestor d'IIC'S de Caixa Enginyers Gestió, especialista en ISR va parlar dels diferents tipus d'inversions ISR, catalogant en temàtiques, les que generen externalitats positives, per exemple, les relacionades amb les energies verdes, amb l'ús racional de l'aigua, etc. i les inversions en empreses líders en ISR. Va comentar les diferents mètriques que s'utilitzen per classificar les inversions ISR idònies (petjada hídrica, de carboni, rotació en el consell i en les plantilles, per exemple) que permeten prendre decisions d'inversió objectives.

El Sr. Frans Bransen, director de mercat de capitals del Grup Caixa Enginyers, va parlar de com s'apliquen aquestes estratègies i criteris ISR a les decisions d'inversió, tant en actius de renda variable com en actius de renda fixa (Green Bonds, Social Bonds , etc.) i també de l'impuls que des de la Unió Europea s'està fent a aquest tipus d'inversions. Finalment va parlar dels reptes en la gestió d'inversions derivats de la integració dels criteris ISR, la inclusió de la inversió en temàtiques concretes i de com es mesura l'impacte d'aquestes inversions en les carteres d'actius que gestionen les entitats financeres, asseguradores, gestores de plans de pensions i gestores de fons d'inversió.

La Jornada va ser coordinada pel Sr. Francesc Duran, director de negoci assegurador i previsió del grup Caixa Enginyers i membre de la Junta de Govern de CAC.

Assistents: 67

11. WEBINAR – MUTUALITATS DE PREVISIÓ SOCIAL EN EL SEGLE XXI: REPTES I OPORTUNITATS

📅 26 D'ABRIL DE 2021
SR. ANTONIO LÓPEZ (MUTUAL MÈDICA)

La conferència va estar a càrrec del Sr. Antonio López, CEO de Mutual Mèdica i actuari membre de CAC, i va formar part dels actes de la presentació de la revista ADC21 del Col·legi d'Actuaris de Catalunya, corresponent a el primer semestre del 2021 .

En la conferència, el Sr. López va parlar de l'origen del mutualisme, en la primera revolució industrial de segle XIX, amb la massiva arribada de població rural a les ciutats per treballar en els centres fabrils, i la necessitat d'auto cobrir les seves necessitats de protecció davant les malalties o la mort.

El Sr. López va comentar que les mutualitats avui dia, en general, són entitats asseguradores modernes i solvents, amb una important quota de mercat, que aporten avantatges significatius respecte a les societats anònimes, entre elles la de poder fixar objectius estables a llarg termini , en interès dels seus mutualistes, al no dependre tant de la rendibilitat dels recursos propis (ROE), com les societats anònimes.

El Sr. López va comentar també que les mutualitats tenen importants reptes per davant. Entre d'altres va destacar la necessitat de millorar l'experiència digital i la d'augmentar la seva vinculació dels mutualistes

amb l'entitat, el que sens dubte milloraria el seu "bon govern".

Va assenyalar el handicap que en alguns moments pot suposar l'escassa mida d'algunes entitats, que pot dificultar abordar algunes inversions necessàries per millorar el servei als mutualistes.

Segons el seu parer, aquestes dificultats es poden superar mitjançant aliances entre mutualitats i insurtech, que permeten abordar projectes d'innovació de forma coordinada, aprofitant sinergies entre les entitats o optimitzant costos.

Finalment comentar que, segons ell, a hores d'ara ens trobem de ple immersos en una nova revolució industrial, amb algunes característiques comunes a les anteriors, com la incertesa i la precarietat, que fan més necessari que mai la necessitat i avantatges del mutualisme, a què li augura un gran futur..

Assistents: 79

12. JORNADA ONLINE- CIBERRISCOS I CIBERASSEGURANCES: SITUACIÓ ACTUAL I TENDÈNCIES DEL MERCAT

📅 28 D'ABRIL DE 2021

SRA. MARTA MATEOS (GUY CARPENTER), SR. JORGE MONGE (MANAGEMENT SOLUTIONS), SR. EDUARDO RATIA (LAZARUS), SRA. JAQUELINE SIMÓN (MARSH), SR. ORIOL TORRUELLA (AGÈNCIA DE CIBERSEGURETAT DE CATALUNYA) I SRA. KAREN VELANDIA (ZURICH)

El risc cibernètic és un dels riscos de major impacte potencial, segons l'Informe Global de Riscos del World Economic Forum. El risc cibernètic s'ha incrementat en els últims anys a causa dels avenços de la tecnologia (digitalització de processos, internet de les coses, intel·ligència artificial, blockchain, etc.), i també derivat de la creixent dependència de proveïdors externs. La pandèmia covid-19, d'altra banda, amb la generalització del teletreball i el creixement exponencial del comerç electrònic, no ha fet més que incrementar el risc cibernètic.

La Sra. Jacqueline Simon, gerent de riscos financers i ciberriscos de Marsh, va comentar que el mercat de ciberassegurances és un mercat en gran creixement, que s'ha endurit molt en l'últim any, a causa de l'increment dels sinistres a tot el món, especialment derivats pel ransomware. Va comentar que les companyies d'assegurances exigeixen a les empreses que adoptin majors mesures de seguretat informàtica, i que els capitals a assegurar i les franquícies en les pòlisses són cada vegada més elevades.

La Sra. Karen Velandia, mànager de cyber & professional indemnity de Zurich, va parlar de les cobertures més habituals de les pòlisses ciber: gestió de les crisis, responsabilitat civil, danys propis, etc. Va comentar que la demanda d'aquest tipus d'assegurances ha augmentat molt en el nostre mercat, seguint les tendències d'altres mercats, com l'americà, en els quals les assegurances per a la cobertura de riscos ciber tenen un

enorme creixement. Va parlar també dels sinistres més habituals, fonamentalment ransomware, i de la generalització de la pràctica delictiva de demanar rescats en bitcoins dels sistemes informàtics encriptats.

El Sr. Eduardo Ratia, director general de Lazarus, va parlar de la seva experiència de la gestió de crisi en empreses i institucions davant d'atacs informàtics, cada vegada més freqüents i nocius. Va comentar que el mercat de ciberdelictes està molt industrialitzat, que els ciberdelinqüents són cada vegada més professionals i que, en general, les empreses no estan prou preparades per abordar una crisi derivada d'un atac informàtic, de manera que han d'invertir més recursos en ciberseguretat i assegurar els seus riscos.

La Sra. Marta Mateos, sènior broker de Guy Carpenter, va parlar del mercat de reassegurança dels riscos cibernètics. Va comentar que és un mercat ampli, tot i que s'està endurint, a causa de l'increment de la sinistralitat en els últims anys. Va presentar els tipus de contractes de reassegurança més habituals i va comentar que les asseguradores, cada vegada més, veuen en la reassegurança una eina útil per reduir els seus riscos i optimitzar el consum de capital.

El Sr. Jorge Monge, partner de Management Solutions, va parlar dels riscos cibernètics en les entitats asseguradores, considerat com un "risc operacional", i dels seus efectes en el còmput del capital de solvència (SCR). Va comentar que EIOPA i la DGSFP està summament preocupada per aquest risc en les asseguradores, per l'elevat impacte potencial de les seves pèrdues. Finalment va comentar que per a l'avaluació correcta del risc cibernètic hem d'identificar els riscos, els factors que incideixen en el mateix i dissenyar bones metodologies per al seu mesurament.

La Jornada va ser clausurada pel Sr. Oriol Torruella, director general de l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya. Va parlar de les activitats de l'Agència a Catalunya i de la importància del desenvolupament de polítiques públiques en matèries de ciberseguretat. Va comentar que la ciberseguretat té un enorme potencial de creixement i que Catalunya es troba en una bona posició competitiva per al desenvolupament de clústers d'empreses especialistes en ciberseguretat, un sector amb un gran potencial de creixement.

Assistents: 53

13. CURS ONLINE – DATA ANALYTICS: TRACTAMENT DE DADES I BASES DE DADES AMB R

📅 3, 4, 5, 6, 10, 11 I 13 DE MAIG DE 2021
SR. FRANCESC VALLVÉ

Una de les parts més importants per la realització d'anàlisis de dades és el tractament de les dades. Tant si volem realitzar un quadre de comandament, automatitzar un procés o realitzar un model, haurem de tractar les dades.

R ens permet tractar les dades d'una manera àgil i eficient així com automatitzar el procés de tractament d'aquestes. Si les dades que volem tractar estan emmagatzemades en bases de dades, ens podem connectar a aquestes i realitzar les consultes que ens retornaran les dades que desitgem. També

podem obtenir dades de fitxers, pàgines web, APIs, etc.

En aquest curs hem vist com es tracten les dades amb R seguint les pràctiques més utilitzades: mitjançant R base i mitjançant llibreries externes. També hem après a fer queries (consultes) a bases de dades SQL des de R, ja sigui utilitzant el llenguatge SQL o sense utilitzar-lo.

Assistents: 8

14. CURS ONLINE – APLICACIONS PRÀCTIQUES DE LA NIIF 17

📅 12, 13, 17, 18 I 19 DE MAIG DE 2021

SRS. DIEGO NIETO I , MIGUEL ÁNGEL MERINO (MAZARS), SR. ALBERT DE PAZ (MANAGEMENT SOLUTIONS)
I SR. JUAN JESÚS MARÍN (MUTUAL MÈDICA)

El curs va abordar els aspectes fonamentals dels nous estàndards comptables NIIF 17 per a la valoració dels contractes d'assegurances, que van ser publicats al maig de 2017, l'entrada en vigor dels quals, en principi, està prevista pel 2023, i que tenen impactes importants en diferents àmbits, com són les dades, la tecnologia, la gestió del negoci i el govern i processos.

Al curs es van tractar els fonaments dels nous estàndards NIIF17, les principals novetats derivades de la NIIF17, les metodologies per a la valoració de contractes, i es van fer exemples pràctics de valoració de diferents productes.

Assistents: 20

15. WEBINAR – LA NORMA COMPTABLE NIIF 17: CALENDARI, REPTES I EXPERIÈNCIES DE LES ENTITATS ASSEGUADORES

📅 20 DE MAIG DE 2021

SR. DIEGO NIETO (MAZARS), SRA. TERESA SENDRA (GRUPO CATALANA OCCIDENTE), SRA. ROSA MARÍA MOLINER (VIDACAIXA), SR. JAVIER AGUILAR (DGSFP) I SR. MATIAS CAJIAO (MANAGEMENT SOLUTIONS)

Al maig de 2017 va ser publicada la norma comptable NIIF 17, que modificarà radicalment la forma de comptabilitzar les assegurances per part de les entitats asseguradores. La NIIF 17 entrarà en vigor al nostre país l'any 2023, tot i que de moment no és aplicable a totes les entitats.

La seva aplicació en el sector assegurador representarà un gran desafiament que pot generar impactes rellevants en els beneficis, el patrimoni i els sistemes d'informació dels grups asseguradors.

A la Jornada de cloenda del curs van intervenir la Sra. Teresa Sendra, directora de funció actuarial del Grup Catalana Occidente – negoci assegurances generals i la Sra. Rosa María Moliner, directora de planificació econòmica i administració de Vidacaixa. Els dos grups, per les seves peculiaritats, fa anys que treballen en el projecte, ja que hauran d'aplicar la NIIF 17 en l'any 2023.

Les sres .Teresa Sendra i Rosa María Moliner van comentar els treballs que estan duent a terme per a la implementació de la nova comptabilitat, que té impactes molt rellevants en totes les àrees de les companyies, en els beneficis, patrimoni i en els sistemes d'informació. Van destacar els treballs previs d'anàlisi de la norma, impactes, selecció de proveïdors i d'eines informàtiques, posada de marxa dels treballs, coordinació d'equips, etc. Van comentar també el programa de formació que estan duent a terme, a tots els nivells de les companyies, per donar a conèixer la profunditat del canvi i les implicacions que suposarà la nova norma comptable.

Finalment va intervenir el Sr. Javier Aguilar, inspector d'assegurances de l'estat, de la DGSFP, que va parlar dels aspectes fonamentals de la norma i del calendari d'implementació. El Sr. Aguilar va destacar el canvi tan important que la nova norma comptable suposarà per a les entitats asseguradores i per als supervisors, la coordinació entre supervisors i entitats per a la posada en marxa de la norma, animant a les companyies a avançar en el projecte sense dilació, tot i els dubtes que existeixen en aquest moment, que s'aniran resolent progressivament.

La Jornada va ser coordinada pel Sr. Diego Nieto, sènior manager de Mazars i pe Sr. Matías Cajiao, soci de Management Solutions.

Assistents: 130

16. WEBINAR – INTEGRACIÓ DELS FACTORS DE SOSTENIBILITAT A LA INDÚSTRIA ASSEGURADORA: ORSA I SCR (PRIMER CICLE SOSTENIBILITAT)

📅 10 DE JUNY DE 2021

SR. RAFAEL GARCÍA (SERFIEX), SR. ALEJANDRO LÓPEZ-CORTIJO, SRA. LAURA DEL CAMPO I SRA. CLARA ARMENGOL (SABADELL ZURICH)

A la conferència, el Sr. Alejandro López-Cortijo, expert en sostenibilitat, va parlar de que el canvi climàtic és el major risc a què s'enfronta la Humanitat, amb enormes impactes socials i econòmics, i que per lluitar contra el canvi climàtic, el món ha de "descarbonitzar" l'economia de forma urgent i accelerada. La descarbonització de l'economia requerirà moure una quantitat ingent d'inversions i en això les entitats financeres jugaran un paper fonamental. Va parlar que la sostenibilitat afecta tota la societat i que en ella les empreses han de jugar un paper clau, implicant a tota l'organització, començant pel Consell d'Administració. Va comentar finalment que el futur serà de les empreses sostenibles.

Seguidament, la Sra. Laura del Campo, FRM i experta en risk management, va parlar de la nova regulació dels mercats financers derivada del Reglament UE de Divulgació de Sostenibilitat (SFDR), en vigor des de març de 2021, i de la necessitat de classificar els productes financers segons el nivell de sostenibilitat dels seus emissors. Va comentar que les entitats asseguradores, a més, han de tenir en compte els riscos derivats de la sostenibilitat de les seves inversions i altres, com els derivats del canvi climàtic, al fer les seves valoracions del capital de solvència (SCR) i les seves estimacions futures (ORSA). Finalment comentar la dificultat en obtenir dades fiables sobre les empreses que permetin classificar les seves emissions, valorant criteris "verds".

Finalment, el Sr. Rafael García, CEO de Serfiex, va comentar que les entitats asseguradores s'enfronten a importants reptes. Entre d'altres, el mesurament dels riscos de sostenibilitat, l'elaboració de polítiques de gestió del risc de sostenibilitat, el compliment de les normes del Reglament de Divulgació, l'elecció de dades i del proveïdor de dades i la incorporació del risc de sostenibilitat en l'ORSA.

La Jornada va ser clausurada per la Sra. Clara Armengol, directora de Sostenibilitat de Sabadell Zurich i membre de la Junta de Govern del CAC.

Assistents: 109

17. JORNADA ONLINE – LA GESTIÓ DEL RISC BIOMÈTRIC A LES ENTITATS ASSEGUADORES

📅 30 DE JUNY DE 2021

SR. ENRIQUE ABUIN (SERFIEX), SR. JUAN DE IPIÑA (RGA RE), SR. CARLOS ESQUIVIAS (UNESPA), SR. JOSUÉ ORTEGA (ALLIANZ) I SRA. JUDITH PUJOL (EY)

El risc biomètric és un dels principals elements a tenir en compte en la gestió de les assegurances de vida ja que pot afectar de manera considerable als resultats de l'asseguradora i al seu nivell de solvència.

El Sr. Carlos Esquivias ens va parlar dels efectes d'aquests canvis normatius sobre les entitats asseguradores, i la Sra. Judith Pujol ens va parlar sobre els efectes que tenen en els resultats i solvència de les entitats asseguradores.

D'altra banda, les entitats asseguradores de vida i de decessos estan molt interessades en la gestió del risc biomètric i del risc d'interès a causa de la llarga durada de les garanties que cobreixen les seves carteres.

Amb relació al risc de tipus d'interès, les assegurances de renda vitalícia, que habitualment ofereixen garanties de tipus d'interès a molt llarg termini, són els més afectats. Per a la seva cobertura, les entitats asseguradores construeixen carteres d'actius amb durades similars. Aquestes estructures són molt sensibles davant la variació brusca dels tipus d'interès i poden produir importants impactes en resultats i en els nivells de solvència. El Sr. Enrique Abuin va revisar les tècniques ALM més adequades per a la gestió d'aquests riscos.

Amb relació al risc biomètric, cal comentar que el mercat de reassegurança ofereix productes, com els swaps de longevitat. Aquests permeten cedir els riscos a la reassegurança i optimitzar els seus impactes sobre el capital econòmic (tant en Solvència II, com el que pugui exigir les agències de qualificació). El Sr. Juan de Ipiña ens va parlar de les principals formes de reassegurança a l'efecte, com la seva evolució en altres mercats d'Europa. I el Sr. Josué Ortega ens va parlar de l'experiència de la seva entitat, una gran asseguradora local, que recentment ha reassegurat part de la seva cartera de rendes vitalícies.

Assistents: 65

Resum de les activitats en matèria de formació del primer semestre de l'any 2021.

nº	fecha	Curso / Jornada / Webinar	Asistentes	Horas
1	14/01	Webinar L'economia i els mercats financers post covid	81	81
2	18/01	Curs online Programació Python per Actuaris	13	208
3	28/01	Jornada online Risc Biomètric: resolució de la DGSFP sobre taules de mortalitat. Efectes sobre les entitats asseguradores	99	396
4	03/02	Webinar 2n informe covid 19	74	74
5	17/02	I Cicle Sostenibilitat: Sostenibilitat i canvi climàtic: El paper de l'actuari	73	73
6	25/02	Jornada online L'Informe raonat del Barem d'Autos	29	116
7	03/03	Jornades d'alta direcció: Situació i perspectives del mercat assegurador al 2021	177	708
8	17/03	Webinar Modelització i quantificació de les pandèmies	98	98
8	29/03	Curs online Programació en R	9	162
10	14/04	I Cicle Sostenibilitat: Estratègies i Criteris de gestió de les Inversions Socialment Responsables (ISR)	67	67
11	26/04	Webinar Mutualitats de Previsió Social en el segle XXI: reptes i oportunitats	79	79
12	28/04	Jornada online Ciberriscos i ciberassegurances: situació actual i tendències del mercat	53	212
13	03/05	Curs online Data analytics: tractament de dades i bases de dades amb R	8	96
14	12/05	Curs online Aplicacions pràctiques de la NIIF 17	20	200
15	20/05	Webinar La norma comptable NIIF 17: calendari, reptes i experiències de les entitats asseguradores	130	260
16	10/06	I Cicle Sostenibilitat: Integració dels factors de sostenibilitat a la indústria asseguradora: ORSA i SCR.	109	109
17	30/06	Jornada online La Gestió del risc biomètric a les entitats asseguradores	65	260
			1.184	3.199

crèdits

ADC21

Director

Emilio Vicente Molero

Consell de redacció

Jordi Celma Sanz

Xavier Colominas García

Luis Cuervo Carballo

Anna Labayen Cervera

Aleix Olegario Surroca

Disseny i maquetació

Icstece_ comunicació i marca

www.icstece.com

Col·legi d'Actuaris de Catalunya

President

Miquel Viñals Fusté

Vicepresident

Xavier Plana Marcos

Secretaria

Marisa Galán Camino

Tresorera

Clara Armengol Vivas

Vocal President Secció Formació i Investigació

Isidre Martínez Ivars

Vocal President Secció Professional

Francisco Durán Lorenzo

Vocal President Secció Relacions Institucionals

Xavier Gómez Naches

Gerència

Joaquim Celma Bueso

jcelma@actuaris.org

Administració

Rosa Maria Felipe Checa

actuaris@actuaris.org

COL·LEGI
D'ACTUARIS
DE CATALUNYA

Via Laietana, 32 4 planta

08003 Barcelona

+34 933 190 818

actuaris@actuaris.org

www.actuaris.org

Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol article sense prèvia autorització del Col·legi d'Actuaris de Catalunya.

Els conceptes i formules expressats a cada article són únicament responsabilitat de l'autor.

protectors

